

Regeringens resultatredovisning
för UO15 och UO16 –
utbildningsutskottets uppföljningar 2012–2018

ISSN 1653-0942
ISBN 978-91-88607-91-1
Riksdagstryckeriet, Stockholm 2020

Förord

Som en del i beredningen av budgetpropositionen följer utbildningsutskottet årligen upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för sina båda utgiftsområden, 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning. Underlaget för uppföljningen tas fram av utbildningsutskottets kansli på uppdrag av utskottets styrgrupp för uppföljning och utvärdering med företrädare för samtliga partier, och utskottet redogör för sina överväganden i budgetbetänkandena.

I denna rapport har utskottets iakttagelser under åren 2012–2018 sammanställts. Rapporten har utarbetats av utskottsråd Ingrid Edmar vid utbildningsutskottets kansli. Av tillbakablicken framgår vilka frågor som har varit i fokus i utskottets uppföljningar och vilka förändringar av resultatredovisningen som utskottets iakttagelser har lett till. Denna sammanställning av utvecklingen över tid kommer även att vara en viktig utgångspunkt för kommande uppföljningar.

Stockholm i december 2019

Caroline Helmersson Olsson (S)
Ordförande i utskottets styrgrupp
för uppföljning och utvärdering

Maria Stockhaus (M)
Ledamot i utskottets styrgrupp
för uppföljning och utvärdering

Cecilia Nordling
Kanslichef vid utbildningsutskottet

Innehållsförteckning

Förord	3
Sammanfattning.....	6
Sammanfattande iakttagelser.....	6
Sammanfattning av kapitel 1–5	7
1 Inledning.....	14
1.1 Bakgrund.....	14
1.1.1 Regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen.....	14
1.1.2 Utskottens resultatuppföljning i budgetbetänkandena.....	15
1.2 Sammanställning av rapporten	16
1.3 Rapportens disposition	17
2 Utgiftsområde 15 Studiestöd.....	18
2.1 Utgiftsområdets omfattning.....	18
2.2 Riksdagens mål för utgiftsområde 15	18
2.2.1 Samband mellan målen för utgiftsområdena 15 och 16	19
2.2.2 Ändring i målformuleringen.....	19
2.3 Regeringens resultatindikatorer	19
2.3.1 Centrala indikatorer för bedömning av måluppfyllelsen	19
2.3.2 Kopplingen mellan mål och valda indikatorer	20
2.3.3 Nya indikatorer	21
2.3.4 Långa tidsserier	21
2.3.5 Särskild uppföljning av utgiftsområdets resultatindikatorer.....	21
2.3.6 Övriga mått och kompletterande information	22
2.4 Regeringens resultatanalys	23
2.4.1 Utvecklingen av resultatanalysen.....	23
2.4.2 Kvaliteten i resultatanalysen	23
2.5 Övrigt	23
3 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	25
3.1 Utgiftsområdets omfattning.....	25
3.2 Budgetpropositionens struktur.....	25
3.2.1 Kopplingen mellan resultat och budgetförslag.....	25
3.2.2 Svårt att följa en verksamhet från resultat till budgetförslag.....	26
3.3 Riksdagens mål för utgiftsområde 16.....	27
3.3.1 Målstrukturen inom utgiftsområdet.....	28
3.4 Regeringens resultatindikatorer	28
3.4.1 Centrala indikatorer för bedömning av måluppfyllelsen.....	29
3.4.2 Kopplingen mellan mål och valda indikatorer	30
3.4.3 Nya indikatorer	30
3.4.4 Långa tidsserier	31
3.4.5 Särskild uppföljning av utgiftsområdets resultatindikatorer.....	32
3.4.6 Övriga mått och kompletterande information	33
3.5 Regeringens redovisning av statliga insatser	34
3.6 Regeringens resultatanalys	36
3.6.1 Utvecklingen av resultatanalysen.....	36
3.6.2 Kvaliteten i resultatanalysen	36
3.6.3 Bedömning av måluppfyllelsen för verksamhetsområdena.....	38
3.6.4 En samlad bedömning av måluppfyllelsen för utgiftsområdet	38
3.7 Övrigt	40

3.7.1	Anslagens ändamål	40
3.7.2	Transparenta förslag till anslagsbeslut	40
3.7.3	En samlad presentation av forskningsmedlen	41
4	En samlad redovisning av lärares behörighet och utbildning.....	43
5	En särskild uppföljning av riktade statsbidrag till skolan	46
5.1	Information om de riktade statsbidragens andel av kommunernas intäkter	46
5.2	Information om medelsanvändning och måluppfyllelse.....	46

Sammanfattning

Sammanfattande iakttagelser

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. Utbildningsutskottet följer årligen upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen. Utskottet har satt stort värde på dialogen med regeringen om den fortsatta utvecklingen av resultatredovisningen och har uttryckt förståelse för att det är ett långsiktigt arbete. Denna rapport visar att regeringen har genomfört flera förändringar av resultatredovisningen i den riktning som utskottet önskat. Rapporten avser åren 2012–2018.

Utgiftsområdena är olika till sin karaktär men de hänger ihop

Utgiftsområde 15 Studiestöd omfattar utgifter för ekonomiskt stöd (lån och bidrag) till enskilda under studier. Anslagsbelastningen styrs till stor del av reglerna om lån och bidrag. Det är Centrala studiestödsnämnden (CSN) som administrerar studiestöden. Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning omfattar utgifter för utbildning inom skolväsendet (inklusive kommunernas vuxenutbildning), yrkeshögskolan och högskolan samt forskning. Huvudmannskapet för olika skolformer och verksamheter varierar, liksom finansieringsformerna. De två utgiftsområdena är alltså mycket olika till sin karaktär, vilket återspeglas i resultatredovisningarnas utformning, samtidigt som studiestödet är en viktig del av utbildningspolitiken.

Koppling mellan indikatorerna och målen för utgiftsområde 15

Resultatredovisningen förbättrades redan 2013 när regeringen, efter ett påpekande från utskottet, tydligt kopplade varje indikator till något av de tre målen med studiestödet: studiestödets rekryterande effekt, studiestödets utjämnande effekt eller studiestödets effekt på samhällsekonomin. I resultatanalysen gjorde regeringen då också en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen. 2017 konstaterade utskottet dock att skälen för valet av indikatorer inte framgick och inte heller skälen för att en viss indikator hade kopplats till ett visst mål. Året därefter angav regeringen att den hade för avsikt att inleda en översyn med anledning av utskottets iakttagelser. En sådan översyn påbörjades i budgetpropositionen för 2019, som dock inte omfattas av denna rapport.

Bedömning av måluppfyllelsen för utgiftsområde 16

Riksdagens mål för utgiftsområde 16 är att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation som präglas av hög kvalitet. Därutöver har regeringen delat in utgiftsområdet i ett antal verksamhetsområden med egna mål. 2013 preciserade regeringen vilka indikatorer som bedömdes vara

centrala för att följa måluppfyllelsen för de olika verksamhetsområdena, vilket var något som utskottet hade efterfrågat. 2016 följde regeringen för första gången upp måluppfyllelsen för hela utgiftsområdet efter ett tidigare önskemål från utskottet.

Genom åren har utskottet framhållit vikten av att årligen redovisa en bedömning av måluppfyllelsen för samtliga verksamhetsområden. Utskottet har också betonat vikten av att utveckla resultatanalyserna genom en tydligare koppling till indikatorerna, liksom en mer systematisk genomgång av resultaten. Utskottet har även önskat att resultatredovisningarna för utgiftsområdet och verksamhetsområdena ska samordnas bättre. Därutöver har utskottet önskat att redovisningen av de statliga insatserna och deras bidrag till måluppfyllelsen för barn-, ungdoms- respektive vuxenutbildningen fortsätter att utvecklas, liksom att redovisningen är mer konsekvent så att de statliga insatserna kan följas över tid. Hittills har det inte skett någon utveckling i dessa delar.

2014 uppmärksammade utskottet att kapitel- och avsnittsindelningar i budgetpropositionen kunde utvecklas för att öka läsbarheten för den som vill följa en verksamhet från resultatredovisningen över politikens inriktning till budgetförslaget. I budgetpropositionen för 2020, som dock inte omfattas av denna rapport, har det skett en sådan utveckling.

En samlad redovisning av lärares behörighet och utbildning

Utskottet har önskat följa utvecklingen av behörighet och utbildning hos lärare inom skolväsendet och efterfrågade 2014 en samlad resultatinformation i en skrivelse. Med anledning av utskottets önskemål presenterar regeringen sedan 2017 en samlad och utförlig redovisning i budgetpropositionen av lärar- och förskollärsituationen i skolväsendet. Utskottet har med stort intresse tagit del av dessa redovisningar.

Medelsanvändning och måluppfyllelse för riktade statsbidrag till skolan

2015–2018 följde utskottet särskilt utvecklingen av riktade statsbidrag till skolan. Utskottet framhöll då vikten av att medelsanvändningen och måluppfyllelsen för olika statsbidrag redovisas. Utskottet önskade också information om de riktade statsbidragens andel av kommunernas intäkter. 2018 aviserade regeringen en översyn av statsbidragen. I budgetpropositionen för 2020, som dock inte omfattas av denna rapport, har regeringen påbörjat en sådan översyn.

Sammanfattning av kapitel 1–5

1 Inledning

Som en del i beredningen av budgetpropositionen följer utskotten årligen upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen. I denna rapport sammanfattas de iakttagelser som utbildningsutskottet har gjort 2012–2018 om

sina två utgiftsområden, 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning. 2012–2016 fokuserades uppföljningarna på form- och strukturfrågor för att öka läsbarheten och förståelsen av utgiftsområdena. 2017 följdes resultatindikatorerna upp i två avseenden: skälen för valet av indikatorer och användningen av indikatorerna i resultatanalysen. 2018 fokuserade utskottet på kvaliteten i resultatanalysen.

I budgetlagen (2011:203) preciseras att regeringen i budgetpropositionen ska lämna en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat och att redovisningen ska vara anpassad till de utgiftsområden som riksdagen har beslutat att statens utgifter ska hänföras till. Riksdagen är en central länk i styrkedjan, och för att styrningen ska fungera måste riksdagen få information om resultaten. Varje utskott ska följa upp och utvärdera riksdagsbeslut inom utskottets ämnesområde. Det är ett sätt för riksdagen att få resultatinformation och stärka kopplingen till beslut om lagstiftning och budget.

Ett centralt dokument i mål- och resultatdialogen mellan riksdagen och regeringen är utskottens budgetbetänkanden, där utskotten har möjlighet att ta ställning till de resultat som regeringen har redovisat i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat och de medel som riksdagen har anslagit. I sina budgetbetänkanden (UbU1 och UbU2) har utbildningsutskottet framhållit att diskussionen om mål och resultat bör ses ur ett långsiktigt perspektiv och att utskottets överväganden bör ses som iakttagelser som regeringen har att beakta i sitt fortsatta arbete. Utskottet har satt stort värde på att få fortsätta dialogen om hur regeringens resultatredovisning till riksdagen kan förbättras ytterligare och har uttryckt förståelse för att det är ett långsiktigt arbete.

2 Utgiftsområde 15 Studiestöd

Utgiftsområde 15 Studiestöd omfattar utgifter för ekonomiskt stöd till enskilda under studier. Det är Centrala studiestödsnämnden (CSN) som administrerar studiestöden. Anslagsbelastningen styrs till stor del av reglerna om lån och bidrag och är beroende av antalet studerande i utbildningar som berättigar till studiestöd, de studerandes val att ansöka om studiestöd, räntekostnader för den totala studielåneskulden och avsättningar för förväntade förluster vid nyutlåning. Riksdagens mål för studiestödet är att det ska verka rekryterande för både kvinnor och män och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildning. Det ska vidare utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet ska också ha en god effekt på samhällsekonomin över tiden. För varje studiestöd redovisas resultaten per studerandegrupp och studienivå (grundskolenivå, gymnasial nivå och eftergymnasial nivå).

2012 konstaterade utskottet att målen för utgiftsområdet är generella och att kopplingen mellan mål och redovisade resultat är vag. Utskottet konstaterade också att regeringen redovisar ett stort antal indikatorer för varje

studienivå samt därutöver ett flertal indikatorer som rör t.ex. studieekonomi och skuldsättning.

Året därefter gjorde regeringen en förändring med anledning av utskottets iakttagelser. I varje avsnitt i resultatredovisningen angavs vilka indikatorer som hade valts ut för att mäta en viss del av måluppfyllelsen (studiestödets rekryterande effekt, studiestödets utjämnande effekt eller studiestödets effekt på samhällsekonomin). Utskottet menade att kopplingen mellan målen för utgiftsområdet och resultatredovisningen på så vis tydliggjordes på ett förtjänstfullt sätt. I analysavsnittet gjorde regeringen en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen inom utgiftsområdet.

2014 presenterades en indikator för området studieekonomi. 2015 presenterades en ny indikator för att följa upp studiestödsutnyttjandet. 2017 hade resultatredovisningen utvecklats i den del som avser osäker fordran av den totala studieskulden. Redovisningen av statistik för de indikatorer som regeringen ansåg vara centrala för att följa måluppfyllelsen omfattade utvecklingen under en treårsperiod.

2017 följde utskottet upp resultatindikatorerna i två avseenden: skälen för valet av indikatorer och användningen av indikatorerna i resultatanalysen. Regeringen använde sammanlagt tjugofem indikatorer för att följa upp måluppfyllelsen för utgiftsområdet. Samma indikator kunde mäta flera delar av måluppfyllelsen, t.ex. studiestödets såväl rekryterande som utjämnande effekt. För varje indikator angavs vilken del av måluppfyllelsen den mätte, men det framgick inte varför regeringen hade valt ut just denna indikator eller varför en indikator hade kopplats till ett visst delmål. I budgetpropositionen för 2019, som inte omfattas av denna rapport, hade regeringen påbörjat en översyn av resultatredovisningen med anledning av utskottets iakttagelser. (I budgetpropositionen för 2020 hade det inte skett några ytterligare förändringar.)

3 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning omfattar utgifter för utbildning inom skolväsendet (inklusive kommunernas vuxenutbildning), yrkeshögskolan och högskolan samt forskning. Huvudmannskapet för olika skolformer och verksamheter inom utgiftsområdet varierar, liksom finansieringsformerna. Riksdagens mål för utgiftsområdet är att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation som präglas av hög kvalitet. Därutöver har regeringen delat in utgiftsområdet i ett antal verksamhetsområden med egna mål. Resultaten redovisas dels övergripande för utgiftsområdet, dels per verksamhetsområde.

Budgetpropositionens struktur

Utöver förslaget till riksdagsbeslut består budgetpropositionen huvudsakligen av tre delar: resultatredovisningen, politikens inriktning (reformer och satsningar) och budgetförslaget. En förutsättning för att man ska kunna följa en verksamhet från resultatredovisningen över politikens inriktning till

budgetförslaget är att de tre delarna har samma indelningsgrund. 2014 uppmärksammade utskottet att kapitel- och avsnittsindelningar i budgetpropositionen för utgiftsområde 16 kunde utvecklas för att öka läsbarheten för den som vill följa en verksamhet från resultatredovisningen över politikens inriktning till budgetförslaget. I budgetpropositionen för 2020, som dock inte omfattas av denna rapport, har det skett en sådan utveckling.

Centrala indikatorer för bedömning av måluppfyllelsen

2012 konstaterade utskottet att det fanns en mängd uppgifter i budgetpropositionen om uppnådda resultat inom utgiftsområdet. För vissa utbildningsformer och verksamheter verkade det dock helt saknas indikatorer (specialskola, sameskola och forskning) eller bara finnas en enda indikator som regeringen avsåg att följa (förskola). Utskottet menade att det i grunden är bra med många indikatorer som ger en god helhetsbild, men att det också är viktigt att regeringen är tydlig med vilka indikatorer som den anser vara centrala för att kunna följa måluppfyllelsen för utgiftsområdet.

Redovisningen av statistik för de indikatorer som regeringen anser vara centrala för att följa måluppfyllelsen omfattar utvecklingen under en femårsperiod eller i vissa fall en tioårsperiod.

2014 angav regeringen att den skulle undersöka om det är möjligt att ta fram en indikator som speglar likvärdigheten i grundskolan och gymnasieskolan. Någon sådan indikator har ännu inte införts. 2017 tydliggjordes jämställdhetsaspekten i målet för verksamhetsområdet Gymnasieutbildning, och en ny indikator infördes för att kunna följa upp den nya aspekten. Samma år infördes även två nya indikatorer om elevers trygghet i grundskolan och gymnasieskolan. Det infördes också två nya indikatorer som avsåg sysselsättning efter avslutade studier inom kommunal vuxenutbildning (komvux) respektive utbildning i svenska för invandrare (sfi). Utskottet konstaterade att det gärna skulle se en fortsatt utveckling av liknande indikatorer även för andra utbildningsverksamheter där det finns information om sysselsättning efter avslutade studier. Hittills har det inte skett någon sådan utveckling.

Kopplingen mellan mål och valda indikatorer

2015 framhöll utskottet vikten av att resultaten redovisas i förhållande till målen. Utskottet underströk att en sådan redovisning förutsätter en tydlig koppling mellan mål och valda indikatorer. 2015 och 2016 konstaterade utskottet att det görs en viss koppling mellan mål och indikatorer inom utgiftsområde 16, men att det inte är konsekvent genomfört. Hittills har det inte skett någon utveckling i denna del.

En samordning av resultatinformationen

2017 följde utskottet upp resultatindikatorerna i två avseenden: skälen för valet av indikatorer och användningen av indikatorerna i resultatanalysen. Inom utgiftsområde 16 följdes indikatorerna upp för själva utgiftsområdet samt för

ett av verksamhetsområdena, nämligen Forskning. Utskottet kunde konstatera att regeringen använde indikatorerna antal publiceringar och citeringar av forskningsartiklar både för utgiftsområdet i den del som avser forskning och för verksamhetsområdet Forskning. Utskottet önskade att regeringen antingen skulle tydliggöra skillnaderna mellan de båda resultatredovisningarna eller samordna resultatredovisningarna mer. I sammanhanget påpekade utskottet att regeringen även använde dessa indikatorer för att följa upp sitt mål för verksamhetsområdet Universitet och högskolor. I budgetpropositionen för 2019, som inte omfattas av denna rapport, hade indikatorn för utgiftsområdet (forskningssdelen) utgått. I stället hänvisade regeringen till de indikatorer som användes på verksamhetsnivå.

Redovisning av statliga insatser

I resultatredovisningen för verksamhetsområdena barn-, ungdoms- respektive vuxenutbildning ingår också en redogörelse för olika statliga insatser. 2015 kunde utskottet konstatera att det är svårt att vid en uppföljning särskilja verkan av de olika insatserna när flera olika statliga insatser används samtidigt i ett reformpaket. Utskottet önskade därför att arbetet med att utveckla redovisningen av de statliga insatserna och deras bidrag till måluppfyllelsen skulle fortsätta och att regeringen i det arbetet även skulle utveckla redovisningen av myndigheternas bidrag till måluppfyllelsen så att den blev tydligare. 2016 önskade utskottet en mer konsekvent redovisning av de statliga insatserna så att de skulle kunna följas över tid. Hittills har det inte gjorts någon förändring i den riktning som utskottet har efterfrågat.

Utveckling av resultatanalysen

2014 ansåg utskottet att resultatanalysen kunde utvecklas ytterligare, t.ex. genom en tydligare koppling till resultatindikatorerna och en mer systematisk genomgång av indikatorernas utfall. Utskottet menade att det är viktigt att en bedömning av måluppfyllelsen redovisas årligen för samtliga verksamhetsområden. Utskottet betonade även att det är av vikt att måluppfyllelsen för riktade statsbidrag tydligt redovisas i samband med budgetförslaget, särskilt mot bakgrund av många nya satsningar på utbildningsområdet.

2015 och 2016 konstaterade utskottet att det fanns en resultatanalys för alla verksamhetsområden, men att det varierade hur tydlig kopplingen till mål och anslag var. Analyserna hade dock utvecklats positivt och blivit mer relevanta, ansåg utskottet. Utskottet ville understryka vikten av att resultatanalysen har en tydlig koppling till politikens inriktning och budgetförslaget.

2018 fokuserade utskottet i större utsträckning än tidigare på resultatanalysen. Sammantaget menade utskottet att det fanns utrymme för att utveckla analysen och slutsatserna i fråga om de olika verksamhetsområdena. Utskottet kunde inte se att regeringen gjorde någon uttalad bedömning av måluppfyllelsen för verksamhetsområdena Gymnasieutbildning, Kommunernas vuxenutbildning, Eftergymnasial yrkesutbildning eller Forskning.

En samlad bedömning av måluppfyllelsen för utgiftsområdet

2012 uttalade utskottet att det skulle underlätta riksdagens ställningstagande till förslag om t.ex. ny resurstilldelning om resultatredovisningen gav en helhetsbild av regeringens syn på resultaten inom verksamhetsområdena. 2015 önskade utskottet att regeringen skulle överväga hur den skulle kunna bedöma måluppfyllelsen samlat för hela utgiftsområdet. I budgetpropositionen för 2016 presenterade regeringen ett antal indikatorer och bedömningsgrunder för att följa upp måluppfyllelsen för utgiftsområdet. För första gången följde regeringen upp måluppfyllelsen för hela utgiftsområdet, vilket utskottet hade efterfrågat och således såg mycket positivt på.

4 En samlad redovisning av lärares behörighet och utbildning

I budgetpropositionen för 2013 framhöll regeringen att lärares behörighet är en viktig kvalitetsfaktor i samtliga verksamheter och att flera av åtgärderna inom utbildningsområdet berörde detta område. Indikatorer och övriga resultat om lärares kompetens och behörighet redovisades samlat i ett eget avsnitt i kapitlet om barn- och ungdomsutbildning respektive om kommunernas vuxenutbildning.

2014 såg utskottet fram emot att ta del av den nya statistik som utvecklades med anledning av de personalreformer som genomfördes då. När dessa nya uppgifter var tillgängliga önskade utskottet att få en samlad resultatinformation om personalens utbildning och behörighet i en särskild skrivelse.

2016 välkomnade utskottet det nya avsnittet med en samlad resultatredovisning och analys av skolans personalsituation. Utskottet underströk återigen att det mot bakgrund av det allvarliga rekryteringsläget var angeläget att få en samlad bild av skolans personalsituation i en resultatskrivelse till riksdagen.

I budgetpropositionen för 2017 redovisade regeringen personalsituationen för varje skolform i skolväsendet. För grundskolan och gymnasieskolan redovisades också skillnader i lärares behörighet mellan regioner, skolor och ämnen (per årskurs). Utskottet såg mycket positivt på att det nu fanns tillgänglig statistik om lärares legitimation och behörighet per ämne, nivå och skolform och att regeringen presenterade nya indikatorer för detta, även om den bild som gavs var nedsläende i flera avseenden. Utskottet välkomnade den samlade och utförliga redovisningen av lärar- och förskollärsituationen i skolväsendet och konstaterade att regeringens redovisning väl motsvarade de önskemål som utskottet tidigare hade framfört.

2018 ansåg utskottet att det var positivt att regeringen redovisade de åtgärder som vidtagits för att öka intresset för läraryrket. Utskottet noterade att flera av dessa åtgärder behandlades i budgetpropositionens kapitel om politikens inriktning, med förslag om medelstillelning, men såg inte att regeringen gjorde någon bedömning av i vilken utsträckning pågående och planerade satsningar kunde förbättra situationen. Utskottet påpekade att personalläget även fortsättningsvis var bekymmersamt och skulle fortsätta att följa utvecklingen noga.

5 En särskild uppföljning av riktade statsbidrag till skolan

Eftersom de riktade statsbidragen inom skolområdet hade ökat i antal och omfattning inledde utskottet 2015 ett arbete med att följa upp sådana riktade statsbidrag över tid. Uppföljningen gjordes 2015–2018 inom ramen för utskottets årliga genomgång av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 16.

Enligt utskottet bör riksdagen kunna följa upp satsningar på skolområdet när det gäller medelsanvändning och måluppfyllelse. Utskottet framhöll därför vikten av att regeringen redovisar resultaten av utvärderingarna av de riktade statsbidragen och att arbetet med att utveckla lämpliga metoder fortsätter. Finansutskottet hade tidigare gjort liknande uttalanden. Utbildningsutskottet betonade vikten av att regeringen vid utformningen av statsbidragen också överväger hur bedömningen av måluppfyllelsen ska genomföras så att det finns ett bra underlag för resultatredovisningen och resultatanalysen i budgetpropositionen.

Utskottet noterade att det faktiska utnyttjandet av avsatta medel skiljde sig mycket från de medel som hade avsatts för ett antal satsningar. Mot denna bakgrund efterfrågade utskottet en utförligare analys av hur det kommer sig att vissa statsbidrag inte nyttjas i större utsträckning.

I budgetpropositionen för 2018 framförde regeringen att det som ett led i den förbättrade styrningen av skolan behövdes en översyn av statsbidragen för att t.ex. lägga samman eller förenkla de riktade statsbidragen. Utskottet instämde med regeringen i detta avseende och noterade samtidigt att antalet statsbidrag inom skolområdet fortsatte att öka. I budgetpropositionen för 2020, som inte omfattas av denna rapport, har regeringen påbörjat en sådan översyn.

1 Inledning

Som en del i beredningen av budgetpropositionen följer utskotten årligen upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen. Utbildningsutskottet ansvarar för två utgiftsområden, 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning. Underlaget för uppföljningen tas fram av utbildningsutskottets kansli på uppdrag av utskottets styrgrupp för uppföljning och utvärdering med företrädare för samtliga partier, och utskottet redogör för sina överväganden i budgetbetänkandena (UbU1 och UbU2).¹

I denna rapport sammanställs de iakttagelser som utskottet har gjort om budgetpropositionerna för 2012–2018. Utskottet har haft samma fokusfrågor för båda utgiftsområdena, även om områdena är olika till sin karaktär. De första fem åren, 2012–2016, fokuserades uppföljningarna på form- och strukturfrågor för att öka läsbarheten och förståelsen av utgiftsområdena. Det handlade då om budgetpropositionens struktur och resultatredovisningens utformning. 2017 följdes resultatindikatorerna upp i två avseenden: skälen för valet av indikatorer och användningen av indikatorerna i resultatanalysen. 2018 fokuserade utskottet på kvaliteten i resultatanalysen.

1.1 Bakgrund

1.1.1 Regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen

I budgetpropositionen beräknar regeringen statens inkomster och föreslår hur statens utgifter ska fördelas mellan olika verksamheter. Statsbudgetens utgifts-sida är indelad i 27 utgiftsområden med totalt ca 500 anslag och publiceras i flera volymer som omfattar ett eller flera utgiftsområden. En volym innehåller anslagsförslagen inom utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning. För varje utgiftsområde finns det

- ett förslag till riksdagsbeslut (lagändringar, godkännande av mål, bemyndiganden till regeringen och ramanslagen för budgetåret)
- en beskrivning av utgiftsområdets omfattning, utgiftsutveckling och mål
- en resultatredovisning (resultatindikatorer och resultatanalys)
- en beskrivning av politikens inriktning (reformer och satsningar)
- ett budgetförslag (bemyndiganden och ramanslag).

I budgetlagen (2011:203), som trädde i kraft den 1 april 2011, preciseras att regeringen i budgetpropositionen ska lämna en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat och att redovisningen ska vara anpassad till de utgiftsområden som riksdagen har beslutat att statens utgifter ska hänföras till (10 kap. 3 §).

¹ Underlaget för utskottets första uppföljningar 2012 och 2013 togs fram i samarbete med utvärderings- och forskningssekreteriatet vid utskottsavdelningen.

I propositionen om 2011 års budgetlag (prop. 2010/11:40 s. 100–102) ansåg regeringen att det är naturligt och önskvärt att den politiska viljeinriktningen och de politiska prioriteringarna formuleras i termer av mål och att dessa mål bör underställas riksdagen för beslut. De mål som föreslås bör vara formulerade på ett sådant sätt att de är möjliga att följa upp. I budgetpropositionen bör det således ingå mål för alla utgiftsområden som är beslutade av riksdagen. Enligt den utredning som föregick propositionen kan målen ha beslutats med anledning av förslag i särpropositioner (SOU 2010:18 s. 224).

Vidare menade regeringen att budgetpropositionen bör vara det naturliga dokumentet för den löpande redovisningen av mål och resultat. Det är viktigt att det finns en koppling mellan budgetförslaget och redovisningen av mål och resultat. Det är angeläget att budgetförslaget i budgetpropositionen är väl underbyggt med bl.a. redovisningar av uppnådda resultat.

Med uppnådda resultat avses enligt regeringen i första hand de resultat som har uppnåtts genom statens verksamhet och resursinsatser. Det är således effekterna av statens verksamhet och de bidrag som insatserna har inneburit som bör redovisas i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om. Enligt regeringen är det inte enbart den anslagsfinansierade delen av verksamheten som är av intresse. Det bör dock finnas en tydlig koppling till de förslag om exempelvis anslag och ekonomiska åtaganden som lämnas i budgetpropositionen. Redovisningen ska enligt regeringen motivera varför medel ska avsättas för verksamheten även i fortsättningen. Det bör även uppmärksammas att statliga medel hanteras av exempelvis kommunsektorn och att de resultat som uppnås där också är av intresse. Genomgående är det enligt regeringen centralt att visa på hur de statliga insatserna bidragit till måluppfyllelse.

Regeringen menade vidare att resultatinformationen bör knytas till de beslut som riksdagen fattar och att det är en fördel om grunderna för resultatinformationen är stabila över tiden. Regeringen ansåg inte att den närmare utformningen av resultatinformationen och på vilken nivå den bör lämnas inom respektive utgiftsområde bör regleras i lag, utan att det bör finnas utrymme för regeringen och riksdagen att utveckla verksamhetsanpassade former för detta över tiden. Budgetlagen ställer alltså inga direkta krav på hur innehållet i resultatredovisningen ska struktureras.

1.1.2 Utskottens resultatuppföljning i budgetbetänkandena

Riksdagen är en central länk i styrkedjan, och för att styrningen ska fungera måste riksdagen få information om resultaten. Varje utskott ska följa upp och utvärdera riksdagsbeslut inom utskottets ämnesområde (4 kap. 8 § RF). Det är ett sätt för riksdagen att få resultatinformation och stärka kopplingen till beslut om lagstiftning och budget (framst. 2005/06:RS3).

Utskotten arbetar på olika sätt med uppföljning och utvärdering. Utbildningsutskottet inrättade i april 2011 en styrgrupp för uppföljning och utvärdering med företrädare för samtliga partier. På förslag från gruppen följer utskottet löpande upp regeringens resultatredovisning som en del i beredningen av

budgetpropositionen. Resultatredovisningen är ett viktigt underlag för riksdagens budgetarbete. Det är därför angeläget att resultatredovisningen har en tydlig struktur för att ledamöterna ska kunna få en god förståelse och ett relevant beredningsunderlag. Detta är utgångspunkten för utskottets resultatuppföljning.

Centrala dokument i mål- och resultatdialogen mellan riksdagen och regeringen är utskottens budgetbetänkanden, där utskotten har möjlighet att ta ställning till de resultat som regeringen har redovisat i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat och de medel som har anslagits (framst. 2005/06:RS3). I sina budgetbetänkanden (UbU1 och UbU2) har utbildningsutskottet framhållit att diskussionen om mål och resultat bör ses ur ett långsiktigt perspektiv. Vidare bör utskottets överväganden ses som iakttagelser som regeringen har att beakta i sitt fortsatta arbete. Utskottet har uttryckt förståelse för att det är ett långsiktigt arbete och har satt stort värde på en fortsatt dialog om hur regeringens resultatredovisning till riksdagen kan förbättras ytterligare. Dessutom har utskottet välkomnat de förändringar av redovisningen som regeringen har gjort med anledning av utskottets iakttagelser i budgetbetänkandena. Utskottet har också sett positivt på att Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) fortsätter arbetet med att utveckla mål- och resultatredovisningen i budgetpropositionen och med intresse noterat det utvecklingsarbete som bedrivs inom Regeringskansliet, bl.a. med stöd av Ekonomistyrningsverket.

1.2 Sammanställning av rapporten

Utbildningsutskottet har följt upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för sina båda utgiftsområden sedan budgetpropositionen för 2012. Denna rapport är en sammanställning av utskottets iakttagelser i båda budgetbetänkandena, UbU1 och UbU2, under sju år, 2012–2018.² Iakttagelserna ett visst år avser budgetpropositionen för det året. Iakttagelserna 2012 avser alltså budgetpropositionen för 2012, och iakttagelserna 2018 avser budgetpropositionen för 2018.³

Rapportens disposition och avsnittsindelning speglar de områden som har varit i fokus för utskottets uppföljningsarbete. Utskottets iakttagelser har samlats under olika rubriker som återger den fråga som iakttagelserna rör. Centrala iakttagelser har markerats i fet stil.

Under varje rubrik har iakttagelserna sammanställts i kronologisk ordning så att man kan följa eventuella förändringar av redovisningen över tid. I de fall en förändring ännu inte har skett kan det t.ex. vara så att ett utvecklingsarbete

² Bet. 2011/12:UbU1, bet. 2011/12:UbU2, bet. 2012/13:UbU1, bet. 2012/13:UbU2, bet. 2013/14:UbU1, bet. 2013/14:UbU2, bet. 2014/15:UbU1, bet. 2014/15:UbU2, bet. 2015/16:UbU1, bet. 2015/16:UbU2, bet. 2016/17:UbU1, bet. 2016/17:UbU2, bet. 2017/18:UbU1 och bet. 2017/18:UbU2.

³ I budgetpropositionen för 2019 lämnade regeringen en resultatredovisning men avstod från att redovisa sina slutsatser av de presenterade resultaten med anledning av att propositionen hade beslutats av en övergångsregering. Utbildningsutskottet gjorde då inte heller några särskilda iakttagelser om resultatredovisningen (bet. 2018/19:UbU1 och bet. 2018/19:UbU2).

pågår eller att dialogen kring en fråga fortsätter. Det anges om en förändring har skett i budgetpropositionen för 2019 eller 2020, även om de båda propositionerna inte omfattas av denna rapport.

1.3 Rapportens disposition

Kapitel 2 i rapporten är en sammanställning av utskottets iakttagelser om regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 15 Studiestöd. Avsnittsrubrikerna följer budgetpropositionens disposition: utgiftsområdets omfattning, riksdagens mål för utgiftsområdet, regeringens resultatindikatorer och regeringens resultatanalys.

I kapitel 3 har utskottets iakttagelser om regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning sammanställts. Även detta kapitel följer budgetpropositionens disposition. Därutöver har utskottet gjort iakttagelser om budgetpropositionens struktur. Inom utgiftsområde 16 redogör regeringen dessutom för olika statliga insatser för de verksamheter där staten inte är huvudman (barn- och ungdomsutbildning samt vuxenutbildning).

I kapitel 4 sammanfattas utskottets iakttagelser om regeringens särredovisning av lärares behörighet och utbildning inom utgiftsområde 16.

I kapitel 5 sammanfattas utskottets iakttagelser inom ramen för utskottets särskilda uppföljning av riktade statsbidrag till skolan inom utgiftsområde 16.

2 Utgiftsområde 15 Studiestöd

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 15 Studiestöd omfattar utgifter för ekonomiskt stöd till enskilda under studier och för vissa studiesociala insatser. Även utgifter för hanteringen av studiestöden, som huvudsakligen sköts av Centrala studiestödsnämnden (CSN), och ärendehantering inom Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) hör till utgiftsområdet.

Vissa studiestöd är rättighetsstyrda, och anslagsbelastningen styrs därför till stor del av reglerna om lån och bidrag.⁴ Anslagsbelastningen är också beroende av antalet studerande i utbildningar som berättigar till studiestöd, de studerandes val att ansöka om studiestöd, räntekostnader för den totala studielåneskulden i Riksgäldskontoret och avsättningar för förväntade förluster vid nyutlåning.⁵ Utgiften för vissa andra studiestöd begränsas av anvisade eller tilldelade medel och efterfrågan på dessa stöd.

2018 uppgick anslagen inom utgiftsområdet till 24,4 miljarder kronor, varav 16,4 miljarder kronor avsåg studiemedel (studielån och studiebidrag) och 4,1 miljarder kronor avsåg studiehjälp (till studerande i gymnasieskolan). 870 miljoner kronor avsåg CSN:s förvaltning.

2.2 Riksdagens mål för utgiftsområde 15

Målen för studiestödet slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96) och förtydligades i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:UbU2, rskr. 2015/16:58). Studiestödet i form av bidrag och lån är en del av utbildningspolitiken. Studiestödet ska verka rekryterande för både kvinnor och män och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildning. Det ska vidare utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet ska också ha en god effekt på samhälls-ekonomi över tiden. Målen ska uppnås genom ett effektivt, sammanhållet, flexibelt och rättssäkert studiestödssystem som ska vara enhetligt och överblickbart för den enskilde. De utbetalningar som görs från systemet ska vara korrekta, och den del av studiestödet som utgörs av lån ska återbetalas fullt ut.

⁴ Det är riksdagen och regeringen som beslutar om all statlig utlåning, antingen genom lagar och förordningar om läneprogram, som t.ex. studielån, eller genom särskilda beslut för ett enskilt lån.

⁵ Statens utlåning med kreditrisk uppgick den 31 december 2018 till 232 miljarder kronor. Studielånen från CSN på 223 miljarder kronor motsvarade 96 procent av denna utlåning (skr. 2018/19:101 Årsredovisning för staten 2018).

2.2.1 Samband mellan målen för utgiftsområdena 15 och 16

2012 och 2013 konstaterade utskottet att det finns ett nära samband mellan utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning samt de mål som ska uppnås. Utskottet menade att det därför kunde vara relevant och värdefullt med en beskrivning i budgetpropositionen av hur målen och målstrukturen för respektive utgiftsområde förhåller sig till varandra. Under förutsättning att målen i ökad utsträckning relateras till varandra kunde också sambandet mellan uppnådda resultat utvecklas, ansåg utskottet. Hittills har det inte skett någon utveckling i denna del.

2.2.2 Ändring i målformuleringen

2015 välkomnade utskottet den översyn av målen för studiestödet som pågick i syfte att tydliggöra jämställdhetsperspektivet. Utskottet kunde samtidigt konstatera att resultaten, som tidigare, genomgående presenterades med kön som övergripande indelningsgrund.

I budgetpropositionen för 2016 föreslogs ett förtydligande av jämställdhetsperspektivet i det rekryterande målet inom studiestödet. Den nya målformuleringen i denna del blev att studiestödet ska verka rekryterande *för både kvinnor och män* och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildning. Skälet för regeringens förslag var att jämställdhetsintegrering är regeringens huvudsakliga strategi för att uppnå varaktiga resultat och skapa förutsättningar för att få ett brett genomslag för de jämställdhetspolitiska målen (prop. 2015/16:1 utg.omr. 15 s. 15, bet. 2015/16:UbU2, rskr. 2015/16:58).

2017 och 2018 kunde utskottet konstatera att regeringen inte hade kommenterat utfallet ur det nya jämställdhetsperspektivet trots att resultaten genomgående presenteras efter kön sedan länge.

2.3 Regeringens resultatindikatorer

Regeringen redovisar resultatet av statens insatser inom studiestödsverksamheten. För varje studiestöd redovisas resultaten per studerandegrupp och studienivå. Studiestöden är studiehjälp (studiebidrag) och studiemedel (studiebidrag och studielån samt tilläggsbidrag och tillägglån). Studerandegrupperna är unga studerande, vuxna studerande, studerande utomlands och studerande med barn. Studienivåerna är grundskolenivå, gymnasial nivå (kommunal vuxenutbildning och folkhögskoleutbildning) respektive eftergymnasial nivå (högskoleutbildning och yrkeshögskoleutbildning). Resultatindikatorerna är ofta antal eller andel studerande med ett visst studiestöd. Därutöver redovisas indikatorer för t.ex. studieekonomi och skuldsättning.

2.3.1 Centrala indikatorer för bedömning av måluppfyllelsen

2012 konstaterade utskottet att regeringen redovisar ett stort antal indikatorer för varje studienivå samt därutöver ett flertal indikatorer som rör t.ex.

studieekonomi, skuldsättning (både för enskilda låntagare och totalt) och studiestödsadministration. Det är i grunden bra med många indikatorer som ger en god helhetsbild, enligt utskottet. Det är dock också viktigt att regeringen är tydlig med vilka indikatorer som den anser vara centrala för att kunna följa måluppfyllelsen för utgiftsområdet. Utskottet underströk betydelsen av att resultatredovisningen förmedlar en helhetsbild av regeringens syn på måluppfyllelsen inom studiestödsområdet. Utskottet konstaterade också att resultatredovisningen var fokuserad på prestationer, t.ex. utbetalade studiestöd, och att regeringen i mindre utsträckning belyste hur studiestödet utjämnar skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidrar till målet om ökad social rättvisa.

2013 presenterade regeringen en nyhet. I varje avsnitt i resultatredovisningen angavs **vilka indikatorer som hade valts ut för att mäta en viss del av måluppfyllelsen** (studiestödets rekryterande effekt, studiestödets utjämnande effekt eller studiestödets effekt på samhällsekonomin) och i analysavsnittet gjordes **en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen inom utgiftsområdet**.

2014 uttalade utskottet att det såg fram emot en utvecklad kommentar i de fall samma indikator mäter flera delar av måluppfyllelsen, t.ex. studiestödets såväl rekryterande som utjämnande effekt. En sådan kommentar lämnades i budgetpropositionerna 2015–2018. (Från och med budgetpropositionen för 2019 mäter en och samma indikator inte längre flera delar av måluppfyllelsen, se nedan avsnitt 2.3.5.)

2.3.2 Kopplingen mellan mål och valda indikatorer

2012 konstaterade utskottet att målen för utgiftsområdet var generella och att kopplingen mellan mål och redovisade resultat var vag. Vidare konstaterades att regeringen nämnde flera mål i sin resultatgenomgång men att det inte klart framgick hur måluppfyllelsen skulle mätas eller på vilket sätt regeringens genomförda politik hade bidragit till att uppfylla de fastställda målen. Flera av målen kommenterades inte heller explicit av regeringen, t.ex. målet att studiestödet ska ha en god effekt på samhällsekonomin över tiden eller målen för studiestödsadministrationen. Utskottet konstaterade sammanfattningsvis att det fanns en mängd uppgifter i budgetpropositionen om uppnådda resultat inom utgiftsområdet men att kopplingen till målen kunde utvecklas.

2013 och 2014 konstaterade utskottet med tillfredsställelse att regeringen på ett tydligt och pedagogiskt sätt angav vilka indikatorer som hade valts ut för att bedöma måluppfyllelsen för studiestödet. **För varje indikator angavs det vilken del av måluppfyllelsen som den mäter: studiestödets rekryterande effekt, studiestödets utjämnande effekt eller studiestödets effekt på samhällsekonomin.** Utskottet menade att kopplingen mellan målen för utgiftsområdet och resultatredovisningen på så vis tydliggjordes på ett förtjänstfullt sätt.

2.3.3 Nya indikatorer

2013 ansåg utskottet att det fortfarande fanns utrymme att förbättra redovisningen i vissa delar. Till exempel redovisades det inte några indikatorer för att följa måluppfyllelsen för studieekonomi eller studiestödsadministration. Regeringen aviserade emellertid att indikatorer för området studieekonomi skulle presenteras i budgetpropositionen för 2014. En sådan indikator presenterades också 2014.

2015 välkomnade utskottet den nya indikator som CSN hade utvecklat för att följa upp studiestödsutnyttjandet och såg fram emot att ta del av resultaten av det fortsatta utvecklingsarbetet. 2016 välkomnade utskottet de nya indikatorer som CSN hade utvecklat för att följa upp studiestödsutnyttjandet bland vuxna studerande genom att bl.a. ta fram tidsserier över andelen som studerar med studiemedel.

2017 noterade utskottet att resultatredovisningen hade utvecklats i den del som avser osäker fordran av den totala studieskulden (prop. 2016/17:1 utg.omr. 15 avsnitt 2.4.8). Den utvecklade redovisningen syftade till att ge riksdagen en bättre beskrivning av vad i den osäkra fordran som bedöms bero på misskötsel respektive på de trygghetsregler som finns för återbetalningen så att den enskilde låntagaren inte ska belastas över sin förmåga (skr. 2016/17:34 Riksrevisionens rapport om statens kreditförluster på studielån).

2.3.4 Långa tidsserier

2012 menade utskottet att det är positivt att resultatutvecklingen i flertalet fall jämfördes med motsvarande siffra för föregående år. För att underlätta en uppföljning och bedömning av den långsiktiga resultatutvecklingen kunde statistik för en längre tidsperiod med fördel redovisas för vissa, centrala resultatindikatorer med samma jämförelseperiod, ansåg utskottet.

2013 konstaterade utskottet att redovisningen av statistik för de indikatorer som regeringen ansåg vara centrala för att följa måluppfyllelsen omfattade utvecklingen under en treårsperiod. Detta underlättade, menade utskottet, en uppföljning och bedömning av den långsiktiga resultatutvecklingen. Utskottet underströk vikten av statistikredovisning för längre perioder för att kunna se trender i utvecklingen inom utgiftsområdet.

2.3.5 Särskild uppföljning av utgiftsområdets resultatindikatorer

2017 följde utskottet upp resultatindikatorerna i två avseenden: skälen för valet av indikatorer och användningen av indikatorerna i resultatanalysen.

Av utskottets uppföljning framgick att regeringen sammanlagt använde **tjugofem indikatorer** för att följa upp måluppfyllelsen för utgiftsområdet. **Samma indikator kunde mäta flera delar av måluppfyllelsen**, t.ex. studiestödets såväl rekryterande som utjämnande effekt. Regeringen hade valt ut femton indikatorer för att mäta studiestödets rekryterande effekt (varav åtta användes för flera delmål), nio indikatorer för att mäta studiestödets

utjämnande effekt (varav åtta användes för flera delmål) och tio indikatorer för att mäta studiestödets effekt på samhällsekonomin (varav en användes för flera delmål). Datakälla var Centrala studiestödsnämnden (CSN).

Utskottet konstaterade att regeringen för varje indikator angav vilken del av måluppfyllelsen den mätte: studiestödets rekryterande effekt, studiestödets utjämnande effekt eller studiestödets effekt på samhällsekonomin, vilket var positivt. **Det framgick dock inte varför regeringen hade valt ut just dessa indikatorer eller varför en indikator hade kopplats till ett visst delmål.** Utskottet önskade att regeringen skulle beskriva det tydligare. Till exempel framstod det enligt utskottet som att de indikatorer som valts för att mäta studiestödets effekt på samhällsekonomin över tiden främst tog sikte på kostnaderna för studiestödet och bortsåg från samhällsnyttan av att ha en utbildad befolkning.

I budgetpropositionen för 2018 konstaterade regeringen att utbildningsutskottet hade följt upp utgiftsområdets indikatorer. Regeringen såg positivt på det arbete som utskottet genomfört och hade för avsikt att under hösten 2017 påbörja ett arbete med att i stort se över resultatredovisningen för utgiftsområde 15 Studiestöd (prop. 2017/18:1 utg.omr. 15 s. 20). I budgetpropositionen för 2019, som inte omfattas av denna rapport, hade regeringen påbörjat en översyn av resultatredovisningen. Översynen hade bl.a. lett till färre och reviderade indikatorer. Vidare användes inte längre en och samma indikator för att mäta olika delar av måluppfyllelsen (se även avsnitt 2.3.1 ovan). Dessutom var det nu en mer utförlig beskrivning av hur indikatorerna bidrar till måluppfyllelsen. I budgetpropositionen för 2020 hade det inte skett några ytterligare förändringar.

2.3.6 Övriga mått och kompletterande information

2012 konstaterade utskottet att det förekom att regeringen i resultatredovisningen redogjorde för olika insatser, t.ex. beslut om uppdrag och tillsättning av utredare. Denna information var värdefull, men läsbarheten skulle öka om den genomgående särredovisades, ansåg utskottet.

2013 konstaterade utskottet att regeringen redovisade indikatorer som beskrev tillståndet eller utvecklingen inom utgiftsområdet. Det var enligt utskottets mening i grunden bra med en bred resultatredovisning som gav en god helhetsbild av hur området hade utvecklats. Det förutsatte dock att de indikatorer som var centrala för att kunna följa måluppfyllelsen lyftes fram så tydligt som regeringen då gjorde i sin redovisning.

2014–2016 konstaterade utskottet att det i resultatredovisningen fanns uppgifter om verksamheternas omfattning och kostnader som inte låg till grund för en bedömning av måluppfyllelsen, men som enligt utskottet ändå var intressanta och viktiga att ha med för den som vill följa utvecklingen inom utgiftsområdet.

2.4 Regeringens resultatanalys

I resultatredovisningen ingår att regeringen gör en samlad analys och drar slutsatser om i vilken utsträckning redovisade resultat har bidragit till måluppfyllelsen.

2.4.1 Utvecklingen av resultatanalysen

2013 konstaterade utskottet att det mot bakgrund av de redovisade indikatorerna gjordes en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen inom utgiftsområdet (se även avsnitt 2.3.1 ovan).

2014 uppskattade utskottet den systematiska genomgången av indikatorerna i resultatanalysen (bedömningen av måluppfyllelsen) och att analysen strukturerats efter målen för studiestödet. Vidare noterade utskottet med intresse att det enligt budgetpropositionen pågick ett samlat arbete inom Regeringskansliet för att stärka arbetet med analyser av redovisade resultat och att det arbetet skulle prioriteras framöver (prop. 2013/14:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 12.5 s. 676 f.). Utskottet betonade, liksom finansutskottet (bet. 2013/14:FiU1 s. 10), vikten av ett bra underlag för riksdagens ställningstagande till budgetförslaget och såg fram emot en utveckling av resultatanalysen för studiestödsområdet.

2016 var utskottet, liksom tidigare, positivt till den systematiska genomgången av indikatorerna i resultatanalysen och bedömningen av måluppfyllelsen samt till att analysen strukturerats efter målen för studiestödet.

2017 ansåg utskottet också att det vore önskvärt med en tydligare samlad bedömning av måluppfyllelsen för hela utgiftsområdet.

2.4.2 Kvaliteten i resultatanalysen

2018 fokuserade utskottet i större utsträckning än tidigare på resultatanalysen. Enligt utskottet gav resultatredovisningen en fyllig och informativ bild av området. Utskottet menade att de diagram och tabeller som redovisade utvecklingen, både totalt och per kön, bidrog till detta. Utskottet noterade också att regeringen gjorde en bedömning av måluppfyllelsen för var och en av de tre delarna i målet för utgiftsområdet.

2.5 Övrigt

Statsbudgetens anslag utgör riksdagens viktigaste instrument för att fördela medel till olika ändamål (Budgetlagsutredningen, SOU 1996:14 s. 134). Enligt regeringsformen får anslag inte användas på något annat sätt än vad riksdagen har bestämt (9 kap. 2 §). Utformningen av anslagens ändamål sågs över genomgående i hela budgetpropositionen för 2014 i syfte att göra den tydligare och mer enhetlig (prop. 2013/14:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 12.5 s. 677–678). En ny rubrik – Ändamål – infördes i anslutning till tabellen för anslagsutvecklingen för respektive anslag. Vid behov kunde

kompletterande information läggas till som var nödvändig för förståelsen av anslagets ändamål, men som inte var en del av ändamålet.

2014 kunde utskottet också konstatera att beskrivningen av anslagets ändamål hade renodlats och blivit mer likalydande. För utgiftsområde 15 hade regeringen använt sig av möjligheten att under en egen rubrik lägga till kompletterande information som inte var en del av anslagets ändamål men som kunde vara nödvändig för förståelsen av ändamålet. När det gällde anslag som används för förvaltningsutgifter ansåg utskottet att det vore bra med någon information om myndighetens uppgifter, t.ex. i form av en hänvisning till myndighetens instruktion. 2015 välkomnade utskottet att en sådan hänvisning då hade lagts till i anslagen för Centrala studiestödsnämnden (CSN) och Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) under rubriken Kompletterande information direkt efter rubriken Anslagets ändamål. Utskottet såg med tillfredsställelse att denna information även fanns med i 2016 års budgetproposition. Den fanns med också i de efterföljande budgetpropositionerna.

2018 var utskottet mycket positivt till att regeringen i härledningstabeller redovisade hur stor del av föreslagna anslag som var kopplade till olika satsningar och en utbyggnad av utbildningar. Detta möjliggjorde t.ex. en överblick över hur flera anslag påverkades av en viss satsning.

3 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

3.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning omfattar utgifter för utbildning inom skolväsendet (inklusive kommunernas vuxenutbildning), yrkeshögskolan samt universitet och högskolor. Även utgifter för myndigheter inom utbildningsområdet omfattas. Likaså omfattas utgifter för statlig finansiering av forskning och forskningsmyndigheter.

Huvudmannaskapet för olika skolformer och verksamheter inom utgiftsområdet varierar, liksom finansieringsformerna (statliga bidrag, kommunala skatteintäkter, privata bidrag och bidrag från EU). Staten styr genom finansiering, reglering och uppställda mål, tillsyn och tillståndsprövning samt uppföljning och kvalitetssäkring.

2018 uppgick anslagen inom utgiftsområdet till 78 miljarder kronor, varav 25 miljarder kronor avsåg barn-, ungdoms- och vuxenutbildning, 45 miljarder kronor avsåg universitet och högskolor och 8 miljarder kronor avsåg forskning.⁶ Anslagen avser dels statlig verksamhet (framför allt högskoleutbildning och förvaltningsmyndigheter), dels riktade statsbidrag till kommunal och enskild verksamhet (framför allt inom skolväsendet).

3.2 Budgetpropositionens struktur

3.2.1 Kopplingen mellan resultat och budgetförslag

2014 inleddes utgiftsområde 16 med en beskrivning av politikens inriktning (dvs. reformer och satsningar) och därefter följde resultatredovisningen och budgetförslaget. Utskottet påpekade att ordningsföljden gjorde att kapitlet om politikens inriktning framstod som en sammanfattning av de insatser som gjordes och inte som en följd av de resultat som redovisades. Utskottet ansåg att den kapitelordning som användes för utgiftsområde 15 (först resultatredovisningen och därefter politikens inriktning och budgetförslaget) bättre tydliggjorde kopplingen mellan resultat och budgetförslag och därför var att föredra. Utskottet såg samtidigt behov av att ha någon form av inledande sammanfattning.

2015 välkomnade utskottet den nya placeringen av kapitlet om politikens inriktning som bättre tydliggjorde kopplingen mellan resultat och

⁶ De totala kostnaderna för utbildningsväsendet uppgick 2016 till 360 miljarder kronor. Det motsvarade 8,2 procent av BNP. Den enskilt mest kostnadskrävande verksamheten var grundskolan följt av förskolan samt universitet och högskolor (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 avsnitt 2.1.1). Sammantaget uppskattades statens investeringar och övriga offentliga investeringar i forskning och utveckling (FoU) uppgå till 42,9 miljarder kronor 2017, vilket motsvarade cirka 0,98 procent av BNP (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16 avsnitt 8.3.2).

budgetförslag, dvs. först resultatredovisningen, därefter politikens inriktning och sist budgetförslaget.

3.2.2 Svårt att följa en verksamhet från resultat till budgetförslag

Utöver förslaget till riksdagsbeslut består budgetpropositionen huvudsakligen av tre delar: resultatredovisningen, politikens inriktning (reformer och satsningar) och budgetförslaget. En förutsättning för att man ska kunna följa en verksamhet från resultatredovisningen över politikens inriktning till budgetförslaget är att de tre delarna har samma indelningsgrund. Kapitlen och avsnitten i de tre delarna är dock indelade efter olika grunder i budgetpropositionen för utgiftsområde 16: resultatredovisningen är indelad efter verksamhetsområde med ett kapitel per område, politikens inriktning presenteras i ett eget kapitel som är indelat i olika avsnitt och budgetförslaget är indelat i fyra anslagsgrupper (se tabell 1).

Tabell 1 Olika indelningsgrunder i budgetpropositionen för 2015

Verksamheter inom utgiftsområde 16	Resultatredovisning per verksamhetsområde (kapitel 4–8)	Politikens inriktning indelad i olika avsnitt (kapitel 9)	Budgetförslag indelat i anslagsgrupper (kapitel 10)
Barn- och ungdomsutbildning	Kapitel 4 Barn- och ungdomsutbildning*	9.1 Nationell samling för läraryrket 9.2 Behörighet och legitimation 9.3 Karriärvägar för lärare 9.4 Kunskap om effektiva metoder 9.5 Rektorer och förskolechefer 9.6 Jämlik skola med tid för varje elev 9.7 Gymnasieskolan	10.1 Anslag för barn-, ungdoms- och vuxenutbildning
Vuxenutbildning	Kapitel 5 Kommunernas vuxenutbildning* Kapitel 6 Eftergymnasial yrkesutbildning	9.8 Vuxenutbildning	10.1 Anslag för barn-, ungdoms- och vuxenutbildning
Högskoleutbildning	Kapitel 7 Universitet och högskolor	9.9 Högskoleutbildning	10.2 Anslag för universitet och högskolor
Forskning	Kapitel 8 Forskning	9.10 Forskning	10.3 Anslag för forskning
			10.4 Anslag för gemensamma ändamål

*Kapitlet innehåller också ett särskilt avsnitt om statliga insatser.

Källa: Budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1).

2014 uppmärksammade utskottet att **kapitel- och avsnittsindelningar i budgetpropositionen för utgiftsområde 16 kunde utvecklas för att öka läsbarheten för den som vill följa en verksamhet från resultatredovisningen över politikens inriktning till budgetförslaget**. Utskottet menade att det också skulle kunna minska läsarens känsla av att texter upprepas och överlappar varandra.

2015 beklagade utskottet att det inte hade skett någon utveckling i denna del och underströk vikten av att en utveckling skulle ske i denna riktning så att kopplingen mellan resultat och budgetförslag kunde bli tydligare för varje verksamhet och också kunde följas över tid. 2016 välkomnade utskottet därför att kapitlet om politikens inriktning då hade delats in i sex avsnitt med rubriker som tydligt var kopplade till verksamhetsområdena. Utskottet såg dock gärna att utvecklingen fortsatte i denna del. **I budgetpropositionen för 2020, som inte omfattas av denna rapport, hade det skett en sådan utveckling.** Det fanns fortfarande ett kapitel per verksamhetsområde. I varje kapitel fanns det, som tidigare, ett avsnitt om resultatredovisningen. Därutöver fanns det ett avsnitt om politikens inriktning för verksamhetsområdet och ett avsnitt om budgetförslaget för verksamhetsområdet. Det betyder att man kunde följa en verksamhet från resultatredovisningen över politikens inriktning till budgetförslaget. (De båda tidigare egna kapitlen Politikens inriktning respektive Budgetförslaget hade utgått.)

3.3 Riksdagens mål för utgiftsområde 16

Riksdagens mål för utgiftsområdet är att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation som präglas av hög kvalitet (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 avsnitt 2.3, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98). Därutöver har regeringen delat in utgiftsområdet i ett antal verksamhetsområden med egna mål.

2015 välkomnade utskottet den översyn av mål och indikatorer inom utgiftsområde 16 som regeringen aviserade i budgetpropositionen och såg fram emot att ta del av den i nästa års budgetproposition. Utskottet välkomnade också att översynen skulle göras ur ett jämställdhetsperspektiv när det gällde målen för barn-, ungdoms- och vuxenutbildningen. Utskottet konstaterade samtidigt att regeringen redan särskilt hade beskrivit hur jämställdhetsperspektivet var integrerat i de två övriga verksamhetsområdena Högskoleutbildning och Forskning.

2017 var en nyhet i resultatredovisningen att regeringen, som den tidigare hade aviserat, hade tydliggjort sina ambitioner avseende jämställdhet i målen för verksamhetsområdena Förskola och grundskola respektive Gymnasieutbildning. Utskottet såg positivt på dessa preciseringar.

2018 noterade utskottet att målet för verksamhetsområdet Gymnasieutbildning beskrevs på olika sätt och menade att det var oklart i vad mån gymnasiesärskolan omfattades av målet.

3.3.1 Målstrukturen inom utgiftsområdet

2012 menade utskottet att en tydlig målstruktur och en tydlig koppling mellan mål och valda indikatorer var viktigt för helhetsbilden. Samtidigt insåg utskottet att det var svårt att ge en överblick över målstrukturen inom utgiftsområdet. För att öka förståelsen vore det ändå värdefullt att få ta del av regeringens syn på hur olika mål och indikatorer förhöll sig till varandra och på hur riksdagen skulle kunna få en samlad uppföljning och resultatredovisning av målet för utgiftsområdet, menade utskottet.

2013 redovisades en sammanställning över mål för utgiftsområdet, mål för verksamhetsområdena och indikatorer i en tabell enligt utskottets önskemål om en bättre överblick när det gällde målstrukturen och resultatuppföljningen för utgiftsområde 16. Det övergripande målet för utgiftsområdet som riksdagen beslutat gällde som mål för respektive verksamhetsområde. Utskottet konstaterade med tillfredsställelse att tabellen gav en bra överblick över utgiftsområdet och en god förståelse för målstrukturen inom utgiftsområdet.

2015 konstaterade utskottet att det, utöver målet för utgiftsområdet och målen för verksamhetsområdena, fanns mål för verksamheterna som fastställdes i lagar och andra författningar (i vissa fall överensstämde målen för verksamhetsområdena med de mål för verksamheterna som hade fastställts i lagar och andra författningar). Därutöver tillkom de mål som hade uppställts av EU (t.ex. de nationella målen för EU:s s.k. riktmärken inom utbildningsområdet) och de mål som styrde de berörda statliga myndigheternas verksamhet. Regeringen aviserade en översyn av mål och indikatorer inom utgiftsområdet i budgetpropositionen för 2015. Utskottet önskade att regeringen inom ramen för översynen övervägde hur den skulle kunna beskriva målstrukturen för utgiftsområdet och hur målen förhöll sig till varandra (prioritetsordning, eventuella målkonflikter etc.). Utskottet pekade i sammanhanget på den överblick som en sammanställning i en tabell ger, som t.ex. den tabell över mål och indikatorer som redovisats sedan 2013. (Tabellen redovisades t.o.m. budgetpropositionen för 2016.)

3.4 Regeringens resultatindikatorer

Regeringen har delat in utgiftsområdet i flera verksamhetsområden. Resultaten redovisas dels övergripande för utgiftsområdet, dels per verksamhetsområde. 2012 fanns det fyra verksamhetsområden:

1. Barn- och ungdomsutbildning
2. Vuxenutbildning
3. Universitet och högskolor
4. Forskning.

2013 delades Vuxenutbildning upp i två separata verksamhetsområden: Kommunernas vuxenutbildning och Eftergymnasial yrkesutbildning. 2016 delades Barn- och ungdomsutbildning upp i två separata verksamhetsområden: Förskola och grundskola samt Gymnasieutbildning. (2019 ersattes

verksamhetsområdet Eftergymnasial yrkesutbildning av Yrkeshögskolan. 2020 slogs verksamhetsområdena Förskola och grundskola respektive Gymnasieutbildning samman igen till ett verksamhetsområde, Barn- och ungdomsutbildning. Samma år slogs också verksamhetsområdena Kommunernas vuxenutbildning respektive Yrkeshögskolan samman till ett verksamhetsområde, Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola.)

3.4.1 Centrala indikatorer för bedömning av måluppfyllelsen

2012 konstaterade utskottet att det fanns en mängd uppgifter i budgetpropositionen om uppnådda resultat inom utgiftsområdet men att redovisningen kunde utvecklas. Utskottet konstaterade dessutom att det var viktigt med relevanta och uppföljningsbara indikatorer för verksamhetsområdesmålen för att man skulle kunna göra en samlad bedömning av måluppfyllelsen för utgiftsområdet. Det var dock enligt utskottet inte helt entydigt vilka indikatorer regeringen avsåg att följa. Det framstod i propositionen som att det för vissa utbildningsformer och verksamheter antingen **helt saknades indikatorer** (specialskola, sameskola och forskning) **eller bara fanns en enda indikator** som regeringen avsåg att följa (förskola). Utskottet konstaterade vidare att regeringen använde ett stort antal resultatindikatorer. Utskottet menade att det i grunden var bra med många indikatorer som gav en god helhetsbild, men att det också var **viktigt att regeringen var tydlig med vilka indikatorer som den ansåg vara centrala för att kunna följa måluppfyllelsen för utgiftsområdet**. Kopplingen mellan gjorda insatser, redovisade resultat och regeringens anslagsförslag skulle därmed bli tydligare för riksdagen.

2013 välkomnade utskottet regeringens precisering av vilka indikatorer som bedömdes vara centrala för att följa måluppfyllelsen för varje verksamhetsområde. Utskottet hade även studerat vilka indikatorer som OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) publicerade i sina kvantitativa, jämförande studier inom utbildningsområdet (t.ex. Education at a Glance 2011 – OECD indicators) och vilka indikatorer som publicerades av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i den årliga rapport som jämför resultat- och resursindikatorer för grundskolan på kommunnivå (t.ex. Öppna jämförelser – Grundskola 2012). Utskottet konstaterade att SKL bl.a. redovisade en indikator för likvärdighet.

2015 betonade utskottet vikten av att regeringen även i fortsättningen preciserade vilka indikatorer som bedömdes vara centrala för att följa måluppfyllelsen. Utskottet konstaterade i sammanhanget också att resultatredovisningen för universitet och högskolor hade bearbetats så att redovisningen av indikatorernas utveckling framgick tydligare.

2018 noterade utskottet att delar av de verksamheter som ingår i skolväsendet, t.ex. grundsärskolan och specialskolan, liksom verksamhet som ligger utanför skolväsendet, såsom annan pedagogisk omsorg, i princip inte omfattades av vare sig mål för verksamhetsområdet eller av de utvalda indikatorerna. Utskottet önskade en kommentar av regeringen om vad som var skälet till detta.

Samtidigt konstaterade utskottet att viss redovisning, t.ex. om deltagande, ändå gavs om verksamheterna. Utskottet konstaterade också att flera av de valda indikatorerna för verksamhetsområdet Kommunernas vuxenutbildning var inriktade på volymer. Enligt utskottet var det inte tydligt om utbildningsdeltagande för gruppen nyanlända ingick i denna statistik. Utskottet ville också lyfta frågan om det kunde finnas indikatorer som ytterligare kunde relatera till riksdagens mål. Vidare noterade utskottet att indikatorerna för verksamhetsområdet Forskning hade en annan utformning än den som användes vid resultatredovisningen för hela utgiftsområdet för forskning (se även avsnitt 3.4.5 nedan). Utskottet önskade att regeringen skulle kommentera skälet till skillnaden i utformningen och vad detta innebar för bedömningen av måluppfyllelsen.

3.4.2 Kopplingen mellan mål och valda indikatorer

2015 framhöll utskottet vikten av att resultaten redovisas i förhållande till målen och underströk att det förutsätter en tydlig koppling mellan mål och valda indikatorer. Utskottet pekade i sammanhanget på utgiftsområde 15 Studiestöd som en förebild när det gäller att tydliggöra kopplingen mellan mål och indikatorer. Inom det utgiftsområdet anges det för varje indikator vilken del av måluppfyllelsen som den mäter (studiestödets rekryterande effekt, utjämnande effekt eller effekt på samhällsekonomin). Kopplingen mellan målen för utgiftsområdet och resultatredovisningen blir på så vis tydlig, vilket utskottet lyft fram tidigare. Inom utgiftsområde 16 belyste indikatorerna för barn- och ungdomsutbildningen och kommunernas vuxenutbildning de delar av måluppfyllelsen och resultaten som regeringen bedömde vara centrala. För en av skolformerna – grundskolan – angav regeringen vilken del av måluppfyllelsen som de olika indikatorerna avsåg att mäta. I budgetpropositionen för 2016 angavs t.ex. att andelen elever som fått minst betyget E i samtliga ämnen i slutbetyget i årskurs 9 (indikator: Betyg och meritvärden) var en indikator för att följa den del av målet för verksamhetsområdet som säger att alla ska ges förutsättningar att uppnå de nationella målen för utbildningen. 2015 och 2016 konstaterade utskottet därför att **det görs en viss koppling mellan mål och indikatorer inom utgiftsområde 16, men det är inte konsekvent genomfört.**

2016 önskade utskottet att regeringen skulle överväga hur kopplingen mellan mål och valda indikatorer kunde tydliggöras inom utgiftsområdet inom ramen för den översyn av mål och indikatorer inom utgiftsområdet som regeringen aviserat (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 s. 36). Hittills har det inte skett någon utveckling i denna del.

3.4.3 Nya indikatorer

I budgetpropositionen för 2013 framförde regeringen att den hade för avsikt att ta fram en indikator som mäter sysselsättningen (arbete, studier etc.) efter avslutad gymnasieutbildning i gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Vidare

avsåg regeringen att återkomma i fråga om indikatorer för att följa utvecklingen av lärosätenas samverkan med det omgivande samhället och nyttiggörandet av forskningsresultat.

2014 såg utskottet fram emot att ta del av de nya indikatorer som regeringen aviserade i budgetpropositionen, bl.a. en indikator som visar sysselsättningen (arbete, studier etc.) efter avslutad gymnasieutbildning i gymnasieskolan, en indikator som visar komvuxelevs övergång till arbetslivet samt indikatorer för att följa utvecklingen av lärosätenas samverkan med det omgivande samhället och nyttiggörandet av forskningsresultat. Utskottet välkomnade att regeringen avsåg att undersöka om det var möjligt att ta fram en indikator som speglar likvärdigheten i grundskolan och gymnasieskolan. Hittills har det inte införts någon sådan indikator.

2017 välkomnade utskottet att en ny indikator hade införts för verksamhetsområdet Gymnasieutbildning för att kunna följa upp den nya jämställdhetsaspekten i målet för området. Det var också positivt att indikatorerna för yrkeshögskolan hade omformulerats till att avse andelen examinerade kvinnor och män i yrkeshögskolan, ansåg utskottet.

Att eleverna känner sig trygga i skolan är en självklar förutsättning för deras lärande. 2017 såg utskottet därför positivt på att två nya indikatorer om elevers trygghet, i enlighet med regeringens tidigare aviseringar, hade införts för både grundskolan och gymnasieskolan. Utskottet såg även positivt på att två nya indikatorer hade införts som avsåg sysselsättning efter avslutade studier inom kommunal vuxenutbildning (komvux) respektive utbildning i svenska för invandrare (sfi) och skulle gärna se en fortsatt utveckling av sådana indikatorer även för andra utbildningsverksamheter där det finns information om detta men inte någon indikator. Hittills har det inte skett någon sådan utveckling.

2018 konstaterade utskottet att indikatorerna för förskola och förskoleklass avsåg deltagande i verksamheten. Enligt utskottet vore det av värde om regeringen övervägde möjligheten att införa fler indikatorer som fokuserar på kvaliteten i verksamheten. Vidare såg utskottet med intresse fram emot resultatet av den aviserade utvecklingen av indikatorer för jämförelse av forskningskvaliteten.

3.4.4 Långa tidsserier

2012 ansåg utskottet att det var positivt att resultatutvecklingen i flertalet fall jämfördes med motsvarande indikator för föregående år. För att underlätta en uppföljning och bedömning av den långsiktiga resultatutvecklingen pekade utskottet på att statistik för en längre tidsperiod med fördel kunde redovisas för vissa centrala resultatindikatorer med samma jämförelseperiod.

Redovisningen av statistik för de indikatorer som regeringen anser vara centrala för att följa måluppfyllelsen omfattar utvecklingen under en femårsperiod eller i vissa fall en tioårsperiod. Det underlättar en uppföljning och bedömning av den långsiktiga resultatutvecklingen, menade utskottet 2013. Utskottet underströk också vikten av statistik för längre perioder för att kunna se

trender i utvecklingen inom utgiftsområdet. 2015 underströk utskottet återigen vikten av att få statistik för längre tidsperioder för att kunna se trender i utvecklingen inom utgiftsområdet.

3.4.5 Särskild uppföljning av utgiftsområdets resultatindikatorer

2017 följde utskottet upp resultatindikatorerna i två avseenden: skälen för valet av indikatorer och användningen av indikatorerna i resultatanalysen. Inom utgiftsområde 16 följdes indikatorerna upp för själva utgiftsområdet samt för ett av verksamhetsområdena, nämligen Forskning.

För utgiftsområde 16 kunde utskottet konstatera att regeringen hade angett skälen för sina val av indikatorer som mäter riksdagens mål att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation som präglas av hög kvalitet. Regeringens uppföljning av målet utgick i huvudsak från internationella jämförelser, och indikatorerna byggde därför på internationell statistik. I resultatanalysen gick regeringen igenom samtliga indikatorer och redovisade sin bedömning av måluppfyllelsen för utgiftsområdet. Utskottet ansåg att regeringen hade motiverat sina val av indikatorer för utgiftsområdet på ett tydligt sätt och också hade använt dem i sin resultatanalys och måluppfyllelsebedömning.

Även för verksamhetsområdet Forskning kunde utskottet konstatera att regeringen hade angett skälen för sina val av indikatorer som mätte regeringens mål att Sverige ska vara en framstående forskningsnation, där forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft. Enligt regeringen mätte indikatorerna den vetenskapliga produktiviteten och kvaliteten. För andra aspekter av målet redovisade regeringen t.ex. information om universitetens och högskolornas nyttiggörande av forskningsresultat. Resultatanalysen utgick från resultatindikatorerna och den information som regeringen hade redovisat i övrigt.

Utskottet kunde också konstatera att **regeringen använde måtten antalet publiceringar och citeringar av forskningsartiklar som indikatorer både för hela utgiftsområdet i den del som avser forskning och för verksamhetsområdet Forskning**. Som datakälla användes dock olika tidskriftsdata-baser, och i det ena fallet gjordes jämförelsen för ett år, medan långa tidsserier användes i det andra fallet. Sverige jämfördes också med delvis olika länder. För hela utgiftsområdet benämndes indikatorn Publiceringar och citeringar av forskningsartiklar och mättes som antalet artiklar med svenska författare, fält-normaliserade medelciteringar av vetenskapliga artiklar och andelen artiklar som är bland de 10 procent mest citerade artiklarna i världen. För verksamhetsområdet Forskning användes indikatorer som mättes som antalet vetenskapliga artiklar i Sverige och några andra länder samt genomsnittligt antal fältnormaliserade citeringar per artikel för Sverige och några andra länder och för olika vetenskapsområden i Sverige. **Utskottet önskade att regeringen antingen skulle tydliggöra skillnaderna mellan de båda resultatredovisningarna eller samordna resultatredovisningarna mer**. I sammanhanget kan nämnas att regeringen även använde samma mått för verksamhetsområdet

Universitet och högskolor för att följa upp sitt mål att utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska hålla en internationellt sett hög kvalitet och bedrivs effektivt. I budgetpropositionen för 2019, som inte omfattas av denna rapport, hade indikatorn för utgiftsområdet (forskningsdelen) utgått. I stället hänvisade regeringen till de indikatorer som användes på verksamhetsnivå.

3.4.6 Övriga mått och kompletterande information

Utöver de indikatorer som är centrala för att följa måluppfyllelsen redovisar regeringen i sina budgetpropositioner indikatorer som beskriver tillståndet eller utvecklingen inom utgiftsområdet. 2013 menade utskottet att det i grunden var bra med en bred resultatredovisning som gav en god helhetsbild av hur området utvecklats. Det förutsatte dock att de indikatorer som var centrala för att kunna följa måluppfyllelsen lyftes fram så tydligt som regeringen gjorde i sin redovisning.

2014 konstaterade utskottet att det i resultatredovisningen fanns uppgifter om verksamheternas omfattning och kostnader som inte låg till grund för en bedömning av måluppfyllelsen, men som var intressanta och viktiga för den som vill följa utvecklingen inom utgiftsområdet. Utskottet såg positivt på att regeringen, utöver redovisningen av resultatindikatorer, även redovisade kompletterande information från bl.a. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Skolverket och Skolinspektionen.

2015 ville utskottet liksom tidigare framhålla värdet av att också uppgifter om tillstånd och utveckling redovisas, även om de inte utgör grund för en bedömning av måluppfyllelsen.

2018 ansåg utskottet att regeringens redovisning av resultat på verksamhetsområdet Förskola och grundskola var fyllig och intressant. Det var positivt att mycket information åskådliggjordes i diagram och tabeller och även var fördelad på kön. För verksamhetsområdet Gymnasieutbildning noterade utskottet att regeringen, förutom de specificerade indikatorerna, även redovisade resultat för etablering på arbetsmarknaden efter avslutade studier och övergång till högskola och kommunal vuxenutbildning. Denna information gav värdefull information om genomströmningen i gymnasieskolan, och utskottet såg gärna att motsvarande typ av information redovisades även i fortsättningen. Utskottet ansåg även att regeringens redovisning av slutsatser från aktuella uppföljningar och utvärderingar tillförde viktig information till bilden av läget på området. För verksamhetsområdet Eftergymnasial yrkesutbildning gav regeringens resultatredovisning enligt utskottet värdefull information om utvecklingen på området. För verksamhetsområdet Universitet och högskolor ansåg utskottet att resultatredovisningen gav en utförlig och värdefull information, utifrån både indikatorerna och den övriga redovisningen. För verksamhetsområdet Forskning gav regeringens resultatredovisning enligt utskottets mening en fyllig beskrivning av området.

3.5 Regeringens redovisning av statliga insatser

I resultatredovisningen för verksamhetsområdena Barn- och ungdomsutbildning respektive Kommunernas vuxenutbildning ingår också en redogörelse för olika statliga insatser. Utskottets iakttagelser om regeringens redovisning av de statliga insatserna inom dessa områden sammanställs nedan.

2012 stod anslagen inom utgiftsområde 16 för ca 20 procent av de totala offentliga kostnaderna för utbildning och forskning. En huvuddel av finansieringen kom från kommunala medel, även om de generella statsbidragen till kommunerna bidrog med en icke oväsentlig andel av finansieringen. Därutöver finansierades också viss utbildning inom utgiftsområdena 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid samt 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Regeringen tog upp frågan om att finansiering sker från skilda håll, men utskottet pekade på att det kunde finnas utrymme för regeringen att utveckla detta resonemang och tydligare försöka beskriva i vilken mån anslagen inom utgiftsområde 16 hade bidragit till att nå de uppsatta målen. Vidare ansåg utskottet att information om t.ex. beslut om uppdrag och tillsättning av utredare var värdefull, men att läsbarheten skulle öka om den genomgående sårredovisades.

2013 konstaterade regeringen att verksamheterna inom utgiftsområde 16 hade ett nära samband med verksamheter inom flera andra utgiftsområden, t.ex. utgiftsområdena 13, 15, 17 och 25. Vidare delades huvudmannaskapet mellan stat, kommun, landsting och enskilda huvudmän för vissa verksamheter. Utskottet insåg att dessa komplexa förhållanden gjorde det svårt att urskilja vilka statliga insatser eller vilka anslag som hade bidragit till att nå de resultat som redovisades men tyckte ändå att det vore intressant att få ta del av regeringens analys av dessa förhållanden.

2014 välkomnade utskottet att det i anslutning till resultatredovisningen fanns ett särskilt avsnitt om de olika statliga insatser som genomfördes för att bidra till måluppfyllelsen för de två verksamhetsområden där staten inte var huvudman (Barn- och ungdomsutbildning och Kommunernas vuxenutbildning). I kapitlet om barn- och ungdomsutbildning räknades de statliga insatserna då upp i ett avsnitt under 47 rubriker. I kapitlet om kommunernas vuxenutbildning räknades de statliga insatserna upp i ett avsnitt under 7 rubriker. Utskottet trodde att redovisningen av de statliga insatserna i flera hänseenden skulle vinna på en annan utformning, t.ex. en indelning efter skolform och typ av insats (statsbidrag, reglering eller myndighetsåtgärd). En sådan indelning skulle ge en tydligare och mer samlad bild av de statliga insatserna för varje skolform och också tydliggöra myndigheternas viktiga arbete. Det skulle även minska känslan av upprepning och överlappning i förhållande till framför allt beskrivningen av politikens inriktning.

2015 innehöll avsnittet om statliga insatser för barn- och ungdomsutbildningen 17 rubriker. En nyhet var att 7 rubriker även hade ett antal underrubriker, t.ex. Utbildning och fortbildning av lärare och rektorer, Utveckling av kvalitet i undervisningen och stöd till eleverna samt Gymnasial

yrkesutbildning. Dessa 3 rubriker hade sammanlagt 22 underrubriker (av totalt 31). Precis som 2014 innehöll avsnittet om statliga insatser för kommunernas vuxenutbildning 7 olika rubriker. Som tidigare var rubrikerna av olika slag och angav t.ex. en enskild fråga, ett reformpaket, ett myndighetsarbete eller en specifik skolform. Rubriceringen kunde också variera mellan åren. 2014 beskrevs t.ex. Skolinspektionens arbete med tillsyn, tillstånd och kvalitetsgranskning under rubriken Statens skolinspektion och 2015 beskrevs det under rubriken Tillsyn och kvalitetsgranskning.

2015 kunde utskottet också konstatera att de statliga insatserna (statsbidrag, reglering eller myndighetsåtgärd) ofta kombineras i ett reformpaket inom skolområdet. Det blir då tydligare när flera olika insatser som 2015 samlas under en gemensam rubrik, ansåg utskottet. Utskottet ville i sammanhanget påpeka att det är lättare att följa en statlig insats om den genomgående presenteras under samma rubrik i budgetpropositionens olika delar (i resultatredovisningen under Statliga insatser och Resultatanalys samt i Politikens inriktning). Det är också lättare att följa den över tid om den presenteras under samma rubrik varje år.

2015 kunde utskottet även konstatera att det är svårt att vid en uppföljning särskilja verkan av de olika insatserna när flera olika statliga insatser används samtidigt i ett reformpaket. Utskottet önskade därför **att arbetet med att utveckla redovisningen av de statliga insatserna och deras bidrag till måluppfyllelsen skulle fortsätta och att regeringen i det arbetet även skulle utveckla redovisningen av myndigheternas bidrag till måluppfyllelsen så att det blev tydligare.**

2016 önskade utskottet **en mer konsekvent redovisning av de statliga insatserna så att de skulle kunna följas över tid.** Utskottet ville vidare betona vikten av att utfallet av olika satsningar redovisades liksom resultatet av de särskilda utvärderingar som gjordes av satsningarna (se även kapitel 5 nedan om utskottets särskilda uppföljning av riktade statsbidrag till skolan). För verksamhetsområdet Förskola och grundskola analyserades resultat i form av indikatorer men inte resultaten av de statliga insatserna, t.ex. en bedömning av måluppfyllelsen för olika statsbidrag. Utskottet önskade därför att arbetet med att utveckla analysen av resultaten av de statliga insatserna och deras bidrag till måluppfyllelsen skulle fortsätta.

Utskottet konstaterade vidare att det fanns information om myndigheternas verksamhet, men att en bedömning av deras bidrag till måluppfyllelsen för verksamhetsområdet saknades. I sammanhanget noterade utskottet att regeringen i budgetpropositionen bedömde måluppfyllelsen för en myndighet, Universitetskanslersämbetet (UKÄ), under myndighetens anslag. Även 2017 noterade utskottet att regeringen bedömde måluppfyllelsen för endast UKÄ. 2018 noterade utskottet att regeringen gjorde en bedömning av måluppfyllelsen för vissa av sektorns myndigheter men inte för andra. En kommentar om skälet för detta vore av intresse, menade utskottet.

Någon förändring i den riktning som utskottet har efterfrågat ovan har ännu inte gjorts. Däremot har en redovisning i tabellform av utfallet för ett urval

riktade statsbidrag tillkommit i budgetpropositionerna för 2019 och 2020, som dock inte omfattas av denna rapport.

3.6 Regeringens resultatanalys

Regeringen har delat in utgiftsområdet i flera verksamhetsområden. I resultatredovisningen ingår att regeringen gör en samlad analys och drar slutsatser om i vilken utsträckning redovisade resultat har bidragit till måluppfyllelsen.

3.6.1 Utvecklingen av resultatanalysen

2014 noterade utskottet med intresse att det enligt budgetpropositionen pågick ett samlat arbete inom Regeringskansliet för att stärka arbetet med analyser av redovisade resultat, och att det arbetet skulle prioriteras framöver (prop. 2013/14:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 12.5 s. 676–677). Utskottet ville, liksom finansutskottet (bet. 2013/14:FiU1 s. 10), betona vikten av ett bra underlag för riksdagens ställningstagande till budgetförslaget och såg fram emot en utveckling av resultatanalysen för respektive verksamhetsområde. Utskottet ansåg att analyserna kunde utvecklas ytterligare, t.ex. genom **en tydligare koppling till resultatindikatorerna och en mer systematisk genomgång av indikatorernas utfall**. Utskottet ville i sammanhanget framhålla vikten av att resultatredovisningen, i likhet med styrningen, var verksamhetsanpassad, men menade samtidigt att **det var viktigt att en bedömning av måluppfyllelsen konsekvent redovisades för samtliga verksamhetsområden**. Utskottet betonade även att **det var av vikt att måluppfyllelsen av riktade statsbidrag tydligt redovisades i samband med budgetförslaget**, särskilt mot bakgrund av många nya satsningar på utbildningsområdet.

2015 och 2016 konstaterade utskottet att det fanns en resultatanalys för alla verksamhetsområden, men att det varierade hur tydlig kopplingen till mål och anslag var. Analyserna hade dock utvecklats positivt och blivit mer relevanta, ansåg utskottet. Utskottet pekade på utgiftsområde 15 som en förebild: analysen var strukturerad efter målen för studiestödet, och indikatorerna gick igenom systematiskt. Utskottet ville understryka **vikten av att resultatanalysen hade en tydlig koppling till politikens inriktning och budgetförslaget så att man skulle kunna följa kopplingen genom hela budgetpropositionen**. 2015 såg utskottet positivt på att även andra bedömningsgrunder än resultatindikatorerna användes i resultatanalysen, t.ex. Skolverkets föräldraundersökning och Skolinspektionens årsrapport om erfarenheter från tillsyn och kvalitetsgranskning.

3.6.2 Kvaliteten i resultatanalysen

2018 fokuserade utskottet i större utsträckning än tidigare på resultatanalysen. Sammantaget menade utskottet att det fanns utrymme för att utveckla analysen

och slutsatserna i fråga om de olika verksamhetsområdena. **Utskottet kunde inte se att regeringen gjorde någon uttalad bedömning av måluppfyllelsen för verksamhetsområdena Gymnasieutbildning, Kommunernas vuxenutbildning, Eftergymnasial yrkesutbildning eller Forskning.** Utskottet noterade att regeringen däremot gjorde en bedömning av måluppfyllelsen för verksamhetsområdet Förskola och grundskola i analysavsnittet. Regeringen gjorde även en tydlig bedömning av måluppfyllelsen för verksamhetsområdet Universitet och högskolor. Utskottet såg gärna att regeringens bedömningar och slutsatser om åtgärder ytterligare tydliggjordes, liksom att hänvisningar i större utsträckning gjordes när relevanta satsningar beskrevs på en annan plats i budgetpropositionen. Detta sammantaget skulle kunna öka möjligheten för utskottet att bedöma regeringens förslag på insatser i kapitlet Politikens inriktning och regeringens budgetförslag.

För verksamhetsområdet Förskola och grundskola redovisade regeringen i analysavsnittet olika åtgärder som hade vidtagits för att möta utmaningar inom skolområdet. Enligt utskottet hade det varit värdefullt om regeringen kommenterat i vad mån det var möjligt att redan då se några resultat av dessa insatser eller när resultat kunde förväntas. Utskottet hade tidigare år efterfrågat såväl redovisningar av större satsningar som uppföljningar av medelstilldelningar till sådana. Utskottet välkomnade att regeringen beskrev genomförandet av ett flertal satsningar som riksdagen tidigare fattat beslut om medel för. Inom ramen för utskottets särskilda uppföljning av riktade statsbidrag och vissa satsningar inom skolområdet hade utskottet fått information om bl.a. medelsanvändning (se kapitel 5 nedan). Utskottets önskemål om att regeringen i resultatredovisningen skulle presentera uppgifter om utfall, medelsanvändning och bedömning av måluppfyllelse av satsningar kvarstod. Utskottet ansåg att det var positivt att regeringen i sin analys och sina slutsatser tydligt hänvisade till relevanta förslag som lämnades på en annan plats i budgetpropositionen. Därutöver ansåg utskottet att det var värdefullt med den typ av kvalitativ redovisning som regeringen presenterade och bedömde i analysavsnittet, dels av resultat från en kvalitetsgranskning av förskolan, dels av frågan om kvalitet i fritidshemmen och satsningar för att öka densamma.

För verksamhetsområdet Gymnasieutbildning var det enligt utskottet positivt med de tydliga slutsatser som regeringen drog av den resultatinformation som gavs för olika aspekter av området. När det gällde påbörjade satsningar som syftade till att förbättra resultat i olika delar hade det varit värdefullt med regeringens bedömning av satsningarnas effekt dithills. I flera fall var det inte heller tydligt i detta avsnitt vad regeringen drog för slutsatser om behov av åtgärder, inklusive behov av medel, för att påverka resultatutvecklingen.

För verksamhetsområdet Kommunernas vuxenutbildning förde regeringen en diskussion i analysavsnittet om behovet av utbildning hos nyanlända och behovet av samverkan mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen. Några slutsatser om åtgärder för att utveckla t.ex. det senare redovisades inte i detta avsnitt. Enligt utskottet kunde det också vara intressant med bedömningar av hur de refererade utvecklingsinsatserna inom lärlingsvux, regionalt yrkesvux

och validering kunde spela en roll för att möta utbildningsbehovet. Utskottet noterade att regeringen i kapitlet om politikens inriktning angav att den skulle återkomma i frågan om kommuners möjlighet att möta de nyanländas behov av utbildning. I samma kapitel redovisade regeringen även förslag på ett flertal satsningar inom vuxenutbildningen, t.ex. regionalt yrkesvux. Utskottet menade slutligen att möjligheterna för utskottet att bedöma regeringens förslag på verksamhetsområdet skulle öka om det i resultatredovisningens avsnitt om analys och slutsatser gjordes en tydlig hänvisning till förslagen i kapitlet om politikens inriktning.

För verksamhetsområdet Eftergymnasial yrkesutbildning värdesatte utskottet att regeringen gjorde tydliga bedömningar i analysavsnittets olika delar samt att regeringen i flera fall redovisade åtgärder som vidtagits för att utveckla verksamheten.

För verksamhetsområdet Universitet och högskolor hade det enligt utskottet varit önskvärt om regeringen i analysavsnittet tydligare redovisat bedömningar av vilka insatser som ansågs viktiga för att ytterligare förbättra måluppfyllelsen.

För verksamhetsområdet Forskning noterade utskottet att regeringen i analysavsnittet angav att det inte gick att se något samband mellan ökade resurser till forskning och antalet citeringar. Någon diskussion om möjliga förklaringar till detta eller förslag på åtgärder i syfte att påverka utvecklingen presenterades dock inte i avsnittet, men utskottet menade att det borde vara av intresse.

3.6.3 Bedömning av måluppfyllelsen för verksamhetsområdena

I budgetpropositionen för 2013 uttalade regeringen att man bör bedöma måluppfyllelsen för respektive verksamhetsområde och inte samlat för hela utgiftsområdet på grund av verksamhetsområdenas olika karaktär. Utskottet hade förståelse för att resultatredovisningen behövde anpassas efter de olika verksamhetsområdena inom utgiftsområdet men önskade ändå att regeringen i nästa års budgetproposition konsekvent skulle redovisa sin bedömning av måluppfyllelsen för de olika verksamhetsområdena.

2014 redovisade regeringen i resultatredovisningen utfallet per verksamhetsområde för ett antal indikatorer som regeringen bedömde vara centrala för måluppfyllelsen för respektive verksamhetsområde. Utskottet fann indikatorerna relevanta och kunde också konstatera att de var väl beprövade och sedan länge användes av olika aktörer. Utskottet menade att det var rimligt att utgå från indikatorer som avsåg mål för verksamhetsområdena och sedan lägga samman dem för att få en samlad bild av resultatet för utgiftsområdet.

3.6.4 En samlad bedömning av måluppfyllelsen för utgiftsområdet

2012 uttalade utskottet att det skulle underlätta riksdagens ställningstagande till förslag om t.ex. ny resurstilldelning eller åtgärder för en effektivare

medelsanvändning om resultatredovisningen gav en helhetsbild av regeringens syn på resultaten inom verksamhetsområdena (Barn- och ungdomsutbildning, Vuxenutbildning, Universitet och högskolor samt Forskning).

I budgetpropositionen för 2015 hade regeringen indelat utgiftsområdet i fem verksamhetsområden (Barn- och ungdomsutbildning, Kommunernas vuxenutbildning, Eftergymnasial yrkesutbildning, Universitet och högskolor samt Forskning) och uttalat att det övergripande mål för utgiftsområdet som riksdagen beslutat gällde som mål för varje verksamhetsområde. Under varje verksamhetsområde redovisades mål och centrala indikatorer som regeringen hade lagt fast och som låg till grund för resultatredovisningen och bedömningen av måluppfyllelsen. Regeringen bedömde måluppfyllelsen för respektive verksamhetsområde och inte samlat för hela utgiftsområdet. Inom ramen för den översyn som aviserades i budgetpropositionen för 2015 önskade utskottet därför att **regeringen i enlighet med budgetlagen och dess förarbeten skulle överväga hur den skulle kunna bedöma måluppfyllelsen samlat för hela utgiftsområdet.**

I budgetpropositionen för 2016 återgavs som tidigare samlat i en tabell riksdagens mål för utgiftsområdet och regeringens mål för verksamhetsområdena samt de indikatorer som bedömdes vara centrala för att följa måluppfyllelsen för respektive verksamhetsområde (avsnitt 2.3 i budgetpropositionen). Regeringen hade tidigare endast bedömt måluppfyllelsen för respektive verksamhetsområde, och utskottet hade då önskat en bedömning av måluppfyllelsen samlat för hela utgiftsområdet. Utskottet såg därför mycket positivt på att regeringen i budgetpropositionen för 2016 presenterade **ett antal indikatorer och bedömningsgrunder för att följa upp måluppfyllelsen för utgiftsområdet** (avsnitt 2.4 i budgetpropositionen). Utskottet noterade att några av indikatorerna också användes för att följa måluppfyllelsen för ett par verksamhetsområden. Utskottet noterade också att indikatorerna för utgiftsområdet inte fanns med i den tabell som nämns ovan.

2016 följde regeringen för första gången upp måluppfyllelsen för hela utgiftsområdet, vilket utskottet också hade efterfrågat och således såg mycket positivt på. Regeringen redovisade då ett antal indikatorer. 2017 hade några förändringar gjorts i denna del, och bl.a. hade indikatorn Övergången mellan olika utbildningsnivåer tagits bort. Utskottet menade att den gav en bra bild av hur det svenska utbildningssystemet fungerar och önskade därför att den även skulle redovisas framöver. Ett antal nya indikatorer hade också införts, bl.a. för att mäta jämställdheten i utbildningssystemet. Utskottet välkomnade dessa nya indikatorer och skulle följa deras utveckling med intresse. 2018 såg utskottet med tillfredsställelse på att indikatorn Övergången mellan olika utbildningsnivåer åter fanns med för hela utgiftsområdet. Utskottet ansåg vidare att det var positivt att regeringen i likhet med tidigare år gjorde en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen av det övergripande målet för hela utgiftsområdet.

3.7 Övrigt

3.7.1 Anslagens ändamål

Statsbudgetens anslag utgör riksdagens viktigaste instrument för att fördela medel till olika ändamål (Budgetlagsutredningen, SOU 1996:14 s. 134). Enligt regeringsformen får anslag inte användas på något annat sätt än vad riksdagen har bestämt (9 kap. 2 §). Utformningen av anslagens ändamål sågs över genomgående i hela budgetpropositionen för 2014 i syfte att göra den tydligare och mer enhetlig (prop. 2013/14:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 12.5 s. 677–678). En ny rubrik – Ändamål – infördes i anslutning till tabellen för anslagsutvecklingen för respektive anslag. Vid behov kunde kompletterande information läggas till som var nödvändig för förståelsen av anslags ändamål, men som inte var en del av ändamålet.

2014 kunde utskottet också konstatera att beskrivningarna av anslagens ändamål hade renodlats och blivit mer likalydande. När det gällde anslag som används för förvaltningsutgifter ansåg utskottet att det vore bra med någon information om myndighetens uppgifter, t.ex. i form av en hänvisning till myndighetens instruktion. 2015 konstaterade utskottet att någon sådan information inte hade lagts till i beskrivningen av förvaltningsanslagens ändamål i det årets budgetproposition för utgiftsområde 16. Inom utgiftsområde 15 hade dock sådana hänvisningar lagts till i anslagen för Centrala studiestödsnämnden (CSN) och Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) under rubriken Kompletterande information direkt efter rubriken Anslags ändamål. Utskottet utgick från att rubriken Kompletterande information skulle kunna användas på motsvarande sätt för förvaltningsanslagen inom utgiftsområde 16. 2016 konstaterade utskottet att någon sådan information ännu inte hade lagts till i beskrivningen av förvaltningsanslagens ändamål i det årets budgetproposition för utgiftsområde 16. Utskottet utgick från att sådan information skulle kunna läggas till. Hittills har det inte skett.

3.7.2 Transparenta förslag till anslagsbeslut

2016 konstaterade utskottet att det i budgetförslaget används olika principer för redovisningen av vilka medel som ingår i respektive anslagsbeslut (nya medel, tidigare beräknade eller aviserade medel, omfördelningar av medel). Enligt utskottet försvårar det förståelsen av förslaget till anslagsbeslut när **olika principer för medelsredovisning används inom samma utgiftsområde**. En rimlig utgångspunkt vore att det för varje anslagsbeslut ska gå att förstå vad som är förslag till nya medel, vad som är tidigare beräknade eller aviserade medel och vad som är omfördelningar av medel. Varje förslag till anslagsbeslut måste vara transparent, ansåg utskottet. 2017 vidhöll utskottet sin uppfattning och beklagade djupt att det inte gick att förstå vilka medel som ingick i alla anslagsbeslut. Utskottet ansåg återigen att varje förslag till anslagsbeslut måste vara transparent.

2016 konstaterade utskottet vidare att **det fanns anslag som finansierade flera statsbidrag** och att det då kunde vara **svårt att överblicka hur medel inom anslaget fördelades på olika statsbidrag**. Utskottet önskade därför få en samlad bild i en tabelluppställning av vilka statsbidrag som finansierades inom anslaget i de fall ett flertal statsbidrag finansierades via anslaget, t.ex. under anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Mot denna bakgrund välkomnade utskottet att nya och omfattande statsbidrag fick egna anslag. Därigenom underlättades uppföljningen av såväl det enskilda statsbidraget som hela anslaget, menade utskottet. 2017 vidhöll utskottet sitt önskemål om att få en samlad bild i en tabelluppställning av vilka statsbidrag som finansierades inom anslaget i de fall ett flertal statsbidrag finansierades via anslaget. Det gällde t.ex. anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. 2018 var utskottet mycket positivt till att regeringen i det årets budgetproposition hade utvecklat en modell med härledningstabeller och att det därmed var möjligt att urskilja satsningar inom anslagen. Eftersom utskottet tidigare hade påpekat vikten av att få transparenta förslag till anslagsbeslut såg utskottet i 2018 års budgetproposition en positiv utveckling i detta hänseende.

2017 beklagade utskottet att informationen om ett antal pågående satsningar inom framför allt skolområdet var alltför knapphändig i det årets budgetproposition. Den totala medelstillelningen för 2017 för ett antal stora satsningar, t.ex. Samverkan för bästa skola och Barnomsorg på kvällar, nätter och helger, gick inte att utläsa vare sig av avsnittet om politikens inriktning eller inom det aktuella anslaget. Utskottet underströk att **det var absolut nödvändigt att informationen i budgetpropositionen var tillräckligt utförlig när det gällde såväl resurser som verksamhetens utformning för att man skulle kunna förstå och ta ställning till budgetförslaget**. Tabelluppställningar med uppgifter om resursutvecklingen över tid skulle kunna underlätta. När det gällde satsningar som avsåg utbildningsplatser var tabellen över satsningen Kunskapslyftet ett bra exempel i budgetpropositionen för 2017.

3.7.3 En samlad presentation av forskningsmedlen

I propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151) lämnade regeringen sin syn på forsknings- och innovationspolitikens inriktning under perioden 2013–2016. I budgetpropositionen för 2013 fanns en samlad presentation inom utgiftsområde 16 av förslagen till anslagsökningar. Utskottet välkomnade att förslagen till anslagsökningar för 2014 på motsvarande sätt redovisades samlat i budgetpropositionen för 2014 (avsnitt 4.8 i propositionen) och såg fram emot en fortsatt samlad redovisning under kommande år. Utskottet välkomnade därför att en sådan samlad redovisning även fanns i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 s. 191–199). 2016 välkomnade utskottet att det i budgetpropositionerna för 2013–2016 hade funnits en samlad presentation av de förslag till anslagsökningar som hänförde sig till de satsningar som presenterades i den

senaste forsknings- och innovationspolitiska propositionen. På så vis hade utskottet **samlat kunnat följa utfallet av propositionens intentioner**. 2017 fanns det emellertid inte en sådan samlad presentation i budgetpropositionen för kommande års satsningar inom utgiftsområde 16 och andra utgiftsområden, utan satsningarna presenterades endast inom respektive utgiftsområde, vilket utskottet beklagade. Utskottet önskade att få en sådan samlad presentation i fortsättningen. 2018 uppskattade utskottet att regeringen återigen gav en samlad bild av forskningssatsningar för alla utgiftsområden.

Inför 2016 års forskningspolitiska proposition önskade utskottet samlad information om de uppföljningar och utvärderingar som hade gjorts för att samlat kunna följa resultatet av tidigare satsningar. Utskottet ansåg att det dessutom var ett viktigt underlag för ställningstaganden till fortsatta statliga satsningar inom området. 2018 påminde utskottet om att det vid behandlingen av den senaste forskningspropositionen (prop. 2016/17:50) med tillfredsställelse hade noterat att regeringen i propositionen betonade vikten av uppföljning och utvärdering av forskning. Utskottet uttalade då att **det var av stor vikt att kunna följa utvecklingen av forskningsverksamheten, inte minst utifrån de ökade anslagen till forskning som riksdagen hade beslutat om och regeringens nya mål för forskningspolitiken**.

4 En samlad redovisning av lärares behörighet och utbildning

I budgetpropositionen för 2013 framhöll regeringen att lärares behörighet är en viktig kvalitetsfaktor i samtliga verksamheter och att flera av åtgärderna inom utbildningsområdet berörde detta område. Indikatorer och övriga resultat som rörde lärares kompetens och behörighet redovisades samlat i ett eget avsnitt i kapitlet om Barn- och ungdomsutbildning respektive om Kommunernas vuxenutbildning. Vidare påpekade regeringen att reformer höll på att genomföras som gjorde det omöjligt att ha en indikator som avsåg behörighet som var jämförbar över tid de närmaste åren.⁷

2013 välkomnade utskottet särredovisningen av lärares behörighet och utbildning och betonade vikten av att särskilt kunna följa utvecklingen i kommande års budgetpropositioner. Utskottet identifierade några områden där det vore värdefullt med kompletterande statistik och uppgifter. Sammantaget ansåg utskottet att följande uppgifter vore av intresse att kunna följa för att få en samlad bild av lärares behörighet och utbildning:

- andelen legitimerade och behöriga lärare
- andelen av undervisningen som bedrivs av förskollärare respektive lärare som är behöriga för skolformen, årskursen och ämnet
- antalet sökande till och söktrycket på lärarutbildningen samt de antagnas medelbetyg
- antalet lärare och lärarstudenter som deltar i internationellt utbyte
- antalet citeringar i internationell jämförelse när det gäller utbildningsvetenskaplig forskning.

Vidare vore det enligt utskottet intressant att kunna följa utvecklingen när det gällde fortbildning av den pedagogiska personalen och kopplingen mellan aktuell praktisk skolforskning och lärarutbildningen.⁸

2014 var utskottet positivt till att indikatorer och övrig resultatredovisning när det gällde personalens utbildning och behörighet även i fortsättningen redovisades samlat för barn- och ungdomsutbildningen i budgetpropositionen. Utskottet såg fram emot att ta del av den nya statistik som utvecklades med anledning av de personalreformer som genomfördes då. När dessa nya uppgifter var tillgängliga önskade utskottet att få **en samlad resultatinformation om personalens utbildning och behörighet i en särskild skrivelse**. Utskottet bad också att i samma skrivelse få information om lärarutbildningen,

⁷ Lärarstatistiken utvecklades, och det var regeringens ambition att redovisa andelen legitimerade och behöriga lärare när legitimationssystemet införts fullt ut. Tills dessa uppgifter var tillgängliga skulle regeringen redovisa lärarbehörighet enligt tidigare modell. Under en övergångsperiod skulle man kunna behöva använda båda sätten att redovisa.

⁸ Utskottets önskemål utgick från den fördjupningsstudie om lärarutbildningen som utvärderings- och forskningssekretariatet vid utskottsavdelningen tog fram 2013 på uppdrag av utskottets styrgrupp för uppföljning och utvärdering inom ramen för utskottets årliga uppföljning av regeringens resultatredovisning (bet. 2012/13:UbU1, bil. 5).

fortbildning av den pedagogiska personalen och karriärtjänster samt om skolledarna och deras pedagogiska ledarskap.

2015 betonade utskottet återigen vikten av att uppgifter om personalens utbildning och behörighet skulle redovisas samlat även i fortsättningen. Utskottet underströk att det var angeläget att få en samlad bild av skolans personalsituation och utgick från att regeringen skulle återkomma till riksdagen med en sådan resultatskrivelse.

2016 välkomnade utskottet det nya avsnittet med en samlad resultatredovisning och analys av skolans personalsituation (avsnitt 2.4.3 i budgetpropositionen för 2016). Utskottet underströk återigen att det mot bakgrund av det allvarliga rekryteringsläget var angeläget att få en samlad bild av skolans personalsituation i en resultatskrivelse till riksdagen. Utskottet noterade att ytterligare ett intressant underlag för en sådan skrivelse skulle kunna vara Skolverkets analys av de lokala rekryteringsstrategier som huvudmän skulle bifoga sina ansökningar om statsbidrag för fler anställda i lågstadiet.

I budgetpropositionen för 2017 redovisade regeringen personalsituationen för varje skolform i skolväsendet. För grundskolan och gymnasieskolan redovisades också skillnader i lärares behörighet mellan regioner, skolor och ämnen (per årskurs). Utskottet såg mycket positivt på att det nu fanns tillgänglig statistik om lärares legitimation och behörighet per ämne, nivå och skolform och att regeringen presenterade nya indikatorer för detta, även om den bild som gavs var nedslående i flera avseenden. Det var också värdefullt, ansåg utskottet, att det nu fanns uppgifter att tillgå om andelen rektorer som hade genomgått den obligatoriska befattningsutbildningen. Indikatorerna för lärar- och förskollärarytbildningen gav en bild över antalet studenter och examinerade och visade också på skillnader mellan olika utbildningsinriktningar. Det var en viktig del i att förstå de kommande personalbehoven, ansåg utskottet.

2017 välkomnade utskottet den samlade och utförliga redovisning av lärar- och förskolläraryt situationen i skolväsendet som regeringen gjorde i det årets budgetproposition med anledning av utskottets tidigare önskemål om en samlad redovisning av skolans personalsituation i en särskild resultatskrivelse. Utskottet välkomnade också den gedigna sammanställningen över de statliga insatser som hade initierats över tid. Utskottet hade särskilt efterfrågat information om fortbildningen av den pedagogiska personalen och satsningen på karriärvägar för lärare, liksom om fortbildningen för förskolechefer och rektorer. Därför tog utskottet med särskilt intresse del av informationen om detta. Regeringen redovisade också de beräkningar av personalbehovet som Regeringskansliet hade gjort samt huvudmännens bedömning av personalsituationen och Skolverkets första analys av huvudmännens rekryteringsstrategier. Utskottet tog med stort intresse del av dessa redovisningar. **Sammanfattningsvis konstaterade utskottet att regeringens redovisning väl motsvarade de önskemål som utskottet tidigare hade framfört.**

2017 kunde utskottet konstatera att personalläget i skolan fortsatte att vara bekymmersamt. Utskottet följde frågan särskilt, bl.a. inom ramen för sin årliga uppföljning av regeringens resultatredovisning. Dessutom hade utskottet haft

en öppen utfrågning om lärarbristen och fått information om lärarförsörjningen i skolan av ministern för högre utbildning och forskning. Utskottet kände en tilltagande oro över situationen och önskade en fortsatt samlad redovisning av indikatorerna och bedömning av läget i budgetpropositionen. Avslutningsvis meddelade utskottet att det skulle följa utvecklingen noga.

2018 välkomnade utskottet regeringens uppdatering av redovisningen av förskolläraryrket och lärarsituationen. Det var värdefullt för utskottet att på detta sätt återkommande ta del av uppgifter om t.ex. prognosticerade rekryterings- och examinationsbehov. Det var vidare positivt att regeringen redovisade de åtgärder som vidtagits för att öka intresset för läraryrket. Utskottet noterade att flera av dessa åtgärder behandlades i budgetpropositionens kapitel om politikens inriktning, med förslag om medelstildelning, men såg inte att regeringen gjorde någon bedömning av i vilken utsträckning pågående och planerade satsningar kunde förbättra situationen. Enligt utskottet var personalläget även fortsättningsvis bekymmersamt, och utskottet skulle fortsätta att följa utvecklingen noga.

Lärares behörighet och utbildning har även särredovisats i budgetpropositionerna för 2019 och 2020, som dock inte omfattas av denna rapport.

5 En särskild uppföljning av riktade statsbidrag till skolan

Eftersom de riktade statsbidragen inom skolområdet hade ökat i antal och omfattning inledde utskottet 2015 ett arbete med att följa upp sådana riktade statsbidrag över tid. Uppföljningen gjordes 2015–2018 inom ramen för utskottets årliga genomgång av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 16.

5.1 Information om de riktade statsbidragens andel av kommunernas intäkter

2015 konstaterade utskottet följande. De riktade statsbidragen inom utgiftsområde 16 var en del av kommunernas intäkter, som i övrigt huvudsakligen bestod av kommunala skattemedel och det generella statliga bidraget till kommunerna. Information i budgetpropositionen om de riktade statsbidragens andel av kommunernas intäkter gavs inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (prop. 2014/15:1 utg.omr. 25 s. 11). Inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg redovisades inledningsvis fördelningen av landstingens intäkter i ett diagram där bl.a. de specialdestinerade statsbidragens andel framgick (prop. 2014/15:1 utg.omr. 9 s. 29–30). Inom utgiftsområde 16 fanns det för verksamhetsområdet Forskning, under rubriken Resultat, information om forskningsfinansieringen i Sverige allmänt och om fördelningen av statliga medel till forskning specifikt (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16 s. 137–141). Utskottet önskade att **information om de riktade statsbidragens andel av kommunernas intäkter** skulle ges på motsvarande sätt för verksamhetsområdet Barn- och ungdomsutbildning inom utgiftsområde 16. Informationen fanns också i den årliga skrivelsen om utvecklingen inom den kommunala sektorn (skr. 2013/14:102). 2016 beklagade utskottet att det inte hade tagits med någon sådan information och önskade att sådan information skulle inkluderas t.ex. i den övergripande presentationen av utgiftsområdet i budgetpropositionen. Hittills har det inte gjorts någon sådan förändring.

5.2 Information om medelsanvändning och måluppfyllelse

Riksdagen bör enligt utskottet kunna följa upp satsningar på skolområdet när det gäller medelsanvändning och måluppfyllelse.

2015 konstaterade utskottet att regeringen i avsnittet Statliga insatser ofta redovisade användningen av olika riktade statsbidrag (antal deltagare, medelsåtgång, kostnader etc.), men mera sällan gjorde någon bedömning av måluppfyllelsen. Utskottet konstaterade att det förhöll sig på motsvarande sätt med den redovisning som regeringen lämnade under rubriken Måluppfyllelse av

vissa riktade statsbidrag när det gäller skolväsendet i 2013 års skrivelse om utvecklingen inom den kommunala sektorn (skr. 2013/14:102 s. 122–125). Utskottet framhöll därför **vikten av att resultaten av utvärderingarna av de riktade statsbidragen skulle redovisas och att arbetet med att utveckla lämpliga metoder skulle fortsätta**. Finansutskottet hade tidigare gjort liknande uttalanden i samband med behandlingen av den årliga skrivelsen om utvecklingen inom den kommunala sektorn (bet. 2010/11:FiU34, bet. 2011/12:FiU28, bet. 2012/13:FiU34 och bet. 2013/14:FiU34). Vidare meddelade utbildningsutskottet att det med stort intresse skulle ta del av de särskilda uppföljningar som regeringen aviserade när det gällde vissa större riktade statsbidrag som föreslogs i budgetpropositionen (statsbidrag till karriärtjänster och till minskade barngrupper och ökad personaltäthet i förskolan). Utskottet betonade **vikten av att regeringen som en del av utformningen av statsbidragen också skulle överväga hur bedömningen av måluppfyllelsen skulle genomföras** så att det fanns ett bra underlag för resultatredovisningen och resultatanalysen i budgetpropositionen. 2016–2018 påminde utskottet om sina iakttagelser och uttalanden från 2015.

2016 hade utskottet identifierat ytterligare några större riktade statsbidrag att följa medelsanvändningen och måluppfyllelsen för över tid, bl.a. Matematiklyftet, Läraryftet II, Samverkan för bästa skola, Fler anställda i lågstadiet och Höjda lärarlöner. Man hade även identifierat de anslag som finansierade dessa statsbidrag. Utskottet underströk att det även var **viktigt att följa upp medelsförbrukningen på anslagsnivå**.

2017 och 2018 såg utskottet positivt på att regeringen redan från början planerade för en utvärdering av flera av de satsningar som föreslogs och senare beslutades.

2017 konstaterade utskottet att regeringen i regel följde upp satsningarna och redovisade utfall och medelsanvändning i budgetpropositionen men mer sällan uttalade sig om måluppfyllelsen. Det fanns därför inte tillräcklig tydlighet i fråga om regeringens bedömning av måluppfyllelsen för avslutade satsningar. I budgetpropositionen för 2017 redovisade regeringen bl.a. de uppföljningar eller utvärderingar som gjorts av vissa satsningar. Utskottet önskade emellertid att regeringen skulle utveckla sin bedömning av måluppfyllelsen för satsningarna så att den framgick på ett tydligt sätt. Till exempel hade statsbidraget till personalförstärkningar inom elevhälsan (2011–2015) enligt huvudmännen själva haft positiva effekter och bidragit till att stärka elevhälsans verksamhet. Närmare 90 procent av de huvudmän som hade tagit del av statsbidraget bedömde att eleverna hade kunnat få mer stöd i syfte att nå kunskapsmålen. Utskottet fann det positiva resultatet av satsningen glädjande. Regeringen redovisade på ett tydligt sätt utfallet för satsningen och medelsanvändningen i budgetpropositionen för 2017, men uttalade sig enligt utskottets mening inte direkt om sin bedömning av måluppfyllelsen (prop. 2016/17:1 utg.omr. 16 s. 106–107).

Utskottets genomgång av de riktade statsbidragen inom skolområdet 2018 visade att regeringen i budgetpropositionen för ett flertal statsbidrag hade

redovisat vissa resultat av de uppföljningar och utvärderingar som hade genomförts. Utskottet såg positivt på detta men ville dock understryka **vikten av att regeringen i resultatredovisningen än tydligare redovisade uppgifter om utfall och medelsanvändning samt utvecklade sin bedömning av måluppfyllelsen för respektive satsning.**

2018 noterade utskottet även att medelsanvändningen i ett antal satsningar skilde sig mycket från de medel som hade avsatts för ändamålet. Mot denna bakgrund efterfrågade utskottet en mer utförlig analys av dels hur statsbidragen hade nyttjats av huvudmännen i förhållande till avsatta medel, dels varför medlen för vissa statsbidrag inte nyttjats i större utsträckning.

Regeringen framförde i budgetpropositionen för 2018 att det som ett led i den förbättrade styrningen av skolan behövdes en översyn av statsbidragen för att t.ex. lägga samman eller förenkla de riktade statsbidragen. Utskottet instämde med regeringen i detta avseende och noterade samtidigt att antalet statsbidrag inom skolområdet fortsatte att öka. I budgetpropositionen för 2020, som inte omfattas av denna rapport, har regeringen påbörjat en sådan översyn.

2017/18:RFR1	KONSTITUTIONSUTSKOTTET Öppen utfrågning om Riksrevisionen - en del av riksdagens kontrollmakt
2017/18:RFR2	ARBETSMARKNADSUTSKOTTET Vägen till arbete för unga med funktionsnedsättning – en uppföljning och utvärdering
2017/18:RFR3	FINANSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om den aktuella penningpolitiken 28 september 2017
2017/18:RFR4	CIVILUTSKOTTET Civilutskottets offentliga utfrågning om barns skuldsättning
2017/18:RFR5	SOCIALUTSKOTTET Samordnad individuell plan (SIP) – en utvärdering
2017/18:RFR6	NÄRINGSUTSKOTTET Näringsutskottets offentliga utfrågning om internationell handel
2017/18:RFR7	KULTURUTSKOTTET Offentlig utfrågning om framtidens spelpolitik
2017/18:RFR8	FINANSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om finansiell stabilitet och makrotillsyn den 23 januari 2018
2017/18:RFR9	ARBETSMARKNADSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om vägen till arbete för unga med funktionsnedsättning – en uppföljning och utvärdering
2017/18:RFR10	SOCIALUTSKOTTET Personlig assistans – effekter av rättsutvecklingen
2017/18:RFR11	KONSTITUTIONSUTSKOTTET Forskarhearing om nya svenskar och demokratin
2017/18:RFR12	FINANSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 6 mars 2018
2017/18:RFR13	TRAFIKUTSKOTTET Fossilfria drivmedel för att minska transportsektorns klimatpåverkan – flytande, gasformiga och elektriska drivmedel inom vägtrafik, sjöfart, luftfart och spårbunden trafik
2017/18:RFR14	TRAFIKUTSKOTTET Offentlig utfrågning om konkurrens på lika villkor inom luftfarts- och åkerinäringarna
2017/18:RFR15	UTBILDNINGSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om trygghet och studiero i skolan
2017/18:RFR16	TRAFIKUTSKOTTET Järnvägstunnlar och skogsbilvägar – en uppföljning av klimatanpassningsåtgärder för infrastruktur
2017/18:RFR17	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om Riksbankens rapport Redogörelse för penningpolitiken 2017
2017/18:RFR18	FÖRSVARsutskottet Försvarsutskottets offentliga utfrågning om cybersäkerhet

2017/18:RFR19	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om Finanspolitiska rådets rapport Svensk finanspolitik 2018
2017/18:RFR20	SOCIALFÖRSÄKRINGSUTSKOTTET Regeringens resultatredovisningar i ett 20-årigt perspektiv – utgiftsområde 8 Migration
2017/18:RFR21	Seminarium om Agenda 2030
2017/18:RFR22	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning med anledning av Riksrevisorernas årliga rapport 2018 och Riksrevisionens uppföljningsrapport 2018
2017/18:RFR23	KULTURUTSKOTTET Öppet seminarium om Efter #metoo – hur går vi vidare?
2017/18:RFR24	UTBILDNINGSPOLITISKA UTSKOTTET Studie- och yrkesvägledning i grundskolan och gymnasieskolan – en uppföljning
2017/18:RFR25	TRAFIKUTSKOTTET Offentlig utfrågning om fossilfria drivmedel för att minska transportsektorns klimatpåverkan
2017/18:RFR26	TRAFIKUTSKOTTET Offentlig utfrågning om anpassning av väg och järnväg till ett förändrat klimat

2018/19:RFR1	FINANSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 8 november 2018
2018/19:RFR2	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om finansiell stabilitet den 5 februari 2019
2018/19:RFR3	TRAFIKUTSKOTTET Offentlig utfrågning om transportsektorns bidrag till att uppfylla klimatmålen
2018/19:RFR4	SKATTEUTSKOTTET En utvärdering av personalliggarsystemet
2018/19:RFR5	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 7 mars 2019
2018/19:RFR6	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning den 2 maj om Riksbankens rapport Redogörelse för penningpolitiken 2018
2018/19:RFR7	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om Finanspolitiska rådets rapport Svensk finanspolitik 2019
2018/19:RFR8	KULTURUTSKOTTET Att redovisa resultat – En uppföljning av regeringens resultatredovisning av utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid
2018/19:RFR9	SKATTEUTSKOTTET Skatteutskottets utvärdering av personalliggarsystemet
2018/19:RFR10	MILJÖ- OCH JORDBRUKSUTSKOTTET Offentlig utfrågning om skogen som resurs och livsmiljö

2019/20:RFR1	FINANSUTSKOTTET Öppen utfrågning om den aktuella penningpolitiken den 24 september 2019
2019/20:RFR2	UTBILDNINGSPOLITIKUTSKOTTET Seminarium om livslångt lärande
2019/20:RFR3	KULTURUTSKOTTET Att redovisa resultat